

ВІКТОРІЯ ТКАЧЕНКО

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІІ КУРСУ
(ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 06 «ЖУРНАЛІСТИКА»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 «ЖУРНАЛІСТИКА»)

ВІННИЦЯ – 2017

УДК 821.161.2.09 «185/191»(075.8)

T48

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мацько Віталій Петрович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Поляруш Ніна Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 4 від 23 жовтня 2017 року).

ТКАЧЕНКО ВІКТОРІЯ ІВАНІВНА. Українська література: навчально-методичний посібник. – Вінниця, 2017. – 153 с.

У навчально-методичному посібнику подано робочу навчальну програму, орієнтовний розподіл навчального часу, теоретичний та практичний блоки, тематику рефератів, питань для контрольних робіт та творчих завдань, тестові завдання, перелік екзаменаційних питань, список літератури до курсу.

ЗМІСТ

Інформаційний пакет навчальної дисципліни	4
Навчальна програма	7
Змістовий модуль № 1	7
Змістовий модуль № 2	13
Робоча навчальна програма	20
Міжсесійний контроль успішності	25
Критерії оцінювання знань за 100-бальною системою	27
Змістовий модуль № 1	28
Теоретичний блок	28
Практичний блок	37
Модульний контроль: МКР	50
Тематика рефератів	56
Змістовий модуль № 2	59
Теоретичний блок	59
Практичний блок	63
Модульний контроль	76
Тестові завдання для перевірки знань	77
Екзаменаційні питання	105
Список творів для вивчення напам'ять	110
Твори для вивчення напам'ять	111
Список творів для обов'язкового прочитання	130
Література	132

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна спрямованість навчальної дисципліни «Українська література» полягає у тому, щоб закласти в студентів – майбутніх журналістів, основи фахової підготовки з історії літератури. Українська література другої половини XIX – початку XX століття характеризується як ідейно-естетична система, в якій переважають орієнтації на реалістичний і модерний тип творчості. Це важливий період в історії української словесності, адже саме в цей час на літературну арену виходять талановиті поети й прозаїки, драматурги й перекладачі – І.Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Б. Грінченко, М. Кропивницький, М. Старицький, І. Карпенко-Карий, Олена Пчілка, І. Франко. Починається доба модернізму, її яскраво презентують М. Коцюбинський, Леся Українка, О. Кобилянська, В. Винниченко та Олександр Олесь. Розвиток літератури цього періоду відбувався за вкрай несприятливих політичних та економічних умов. Україна ще залишалася колонією Австро-Угорщини й Росії, українське слово потерпало від Валуєвського циркуляру та Емського указу. Репресивні заходи російської влади гальмували розвиток українства й на початку XX століття. Та попри скруту, українська інтелігенція була налаштована на те, щоб дух свободи не зник, щоб молоді пагони пішли у буйний ріст. Твори цих авторів перетворили наше письменство на невичерпне джерело, здатне живити національно-визвольний рух, залишатися сучасними навіть кризь призму століть.

У завдання курсу входять вивчення студентами художніх творів, та творчої характеристики письменників і поетів другої половини XIX – початку XX ст., вироблення у студентів умінь аналізувати і характеризувати художні твори, літературний процес зазначеного періоду. Навчально-методичний посібник з

дисципліни «Українська література» розрахований для студентів 2 курсу, котрі опановують цю літературознавчу дисципліну протягом семестру.

Дисципліна вивчається протягом третього семестру, передбачає 30 лекційних години, 30 практичних години та 90 годин самостійної роботи.

Мета курсу: сформувати у студентів цілісне уявлення про найважливіші етапи розвитку української літератури другої половини XIX – початку XX століття, ґрунтуючись на трактуванні його як частини світового літературного контексту, з окремою стильовою та жанровою динамікою, активним простором інтеркультурних зв'язків.

Завдання вивчення дисципліни:

- розкрити сутність культурно-історичних феноменів українського письменства, акцентуючи увагу на його визначних постатях і пам'ятках;
- визначити роль і місце української літератури в контексті світової літератури;
- визначити роль художньої літератури зазначеного періоду в суспільно-політичному житті України.

Студенти повинні знати:

- зв'язок української літератури з європейським літературним життям (напрямки, тенденції, стиль, персоналії);
- ключові теоретичні поняття, що залучаються в процесі вивчення курсу;
- оригінальність творчої індивідуальності кожного митця, суть його новаторства;
- історію написання творів, їх життєву основу; зміст художніх текстів;

- напам'ять тексти, що рекомендуються програмою та вивчаються у школі.

Студенти повинні уміти:

- визначати жанрові ознаки, проблематику та художні особливості твору;

- аналізувати текст у єдності змісту і форми на основі знань з теорії літератури (композиція, сюжет, образ та ін.);

- порівнювати літературні явища і на основі вагомих аргументів робити власні висновки, узагальнення;

- визначати місце митця в літературі, вказуючи на його оригінальність та актуальність творчості;

- виробляти та відстоювати власну позицію під час розв'язання літературознавчої проблеми шляхом ведення дискусії.

Форма підсумкового контролю – іспит.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Літературний процес 70-90-х років XIX століття

Історичні умови. Вплив суспільно-історичних змін на розвиток літературно-естетичної думки. Активізація інтелігенції, пожеввлення культурного руху початку 70-х років. Боротьба проти нових репресій (Емський указ). Розвиток журналістики, періодичні видання та альманахи 70-90-х років. Дискусії про шляхи розвитку українського письменства (М. Драгоманов, М. Павлик, І. Білик, І. Нечуй-Левицький, І. Франко та ін.).

Різноманітність художніх напрямів в українській літературі цієї доби, їх взаємодія. Ідейно-тематичний та образний діапазон літератури. Жанрово-стильові здобутки поезії, прози, драматургії. Віяння модернізму.

Формування українського літературознавства (школи, напрями, методи та ін.). Українська література 70-90-х років XIX століття як якісно новий етап розвитку (вектор «класичний реалізм – модернізм»).

Розвиток театрального мистецтва в Україні. Боротьба корифеїв українського театру за реалізм драматургії та сценічного мистецтва. Розвиток українського музичного мистецтва. Творча і громадська діяльність М. Лисенка. Ідейно-образне спрямування хорової музики М. Лисенка, її вплив на формування творчих принципів К. Стеценка, Я. Степового, М. Леонтовича. Світова слава українських артистів С. Крушельницької та О. Мишуги. Народність українського образотворчого мистецтва. Внесок малярів-баталістів і графіків М. Самокиша, І. Іжакевича, Ф. Красицького, М. Ярового, пейзажистів Г. Світлицького, П. Левченка, П. Сластіона в українське малярство.

Журналістика. Складні, несприятливі умови розвитку української періодики XIX століття. Відсутність української періодики на Східній Україні. «Киевская старина» – єдиний науково-белетристичний журнал, що видавався російською мовою (виняток – українські художні твори), його політична платформа. Журнали «Нова громада», «Рідний край», їх загальнодемократичний характер. «Записки українського наукового товариства» у Києві, «Записки» та «Етнографічний збірник» львівського НТШ імені Т. Шевченка, їх значення для збагачення і піднесення науки в Україні. Освітньо-культурні періодичні видання «Світло» та «Сяйво». Літературні збірники та альманахи: «Хвиля за хвилею», тритомна антологія «Вік», «Знад хмар і долин», «На вічну пам'ять Котляревському», «З потоку життя», «Досвітні огні», «Нова рада», «З неволі» та ін. Жіноча періодика.

Іван Нечуй-Левицький (1838-1918)

Світоглядні й естетичні позиції та їх вплив в естетичних деклараціях і творчості. Жанрово-тематичний діапазон художньої прози. Тематика, сюжетно-композиційні особливості, новації образотворення («Дві московки»).

Повість «Микола Джеря». Новий тип позитивного героя. Відтворення пореформеної доби («Бурлачка»). Жанрово-стильові особливості повістей.

Гумористично-сатиричне забарвлення прози. Художня специфіка оповідань про сільських бабів. Повість «Кайдашева сім'я»: морально-етичний аспект, соціальна проблемність, новаторство. Картини життя духовенства («Афонський пройдисвіт», «Старосвітські батюшки та матушки»). Гумористично-сатиричні засоби індивідуалізації.

Роман «Хмари», актуальність проблематики. Типологія позитивних героїв «ідеологічної» прози з життя української інтелігенції. Роль і місце творчості І. Нечуя-Левицького.

ТЕКСТИ Дві московки. Бурлачка. Микола Джеря. Баба Палажка та баба Параска. Кайдашева сім'я. Хмари. Афонський пройдисвіт. Князь Єремія Вишневецький.

Панас Мирний (1849-1920)

Суспільно та літературно-естетичні позиції митця. «Роздвоювання» (М. Зеров) як спосіб життя письменника і чиновника.

Рання творчість. Традиції і новаторство в оповіданнях «Лихий попутав», «П'яниця». Паралелізм і контрастність художніх біографій в повісті.

Роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: історія написання, жанр. Сюжетно-композиційна специфіка, тип нарації, стиль, масштабність проблематики. Поєднання психологізму з принципом соціального детермінізму. Образна система. Епічна драматизація та елементи ліризації (пейзаж). Доля твору, внесок співавторів.

«Повія» як зразок соціально-психологічного роману нового типу. Творча історія. Жанрово-композиційне новаторство. Поєднання психологічного аналізу з соціальною студією пореформеного суспільства.

ТЕКСТИ Лихий попутав. Хіба ревуть воли, як ясла повні? Повія. Лимерівна.

Борис Грінченко (1863-1910)

Життєпис літератора, вченого й поборника національного відродження народу. Світоглядно-естетичні позиції. Поезія

Б. Грінченка: панівне громадське чуття, жанрове розмаїття, образна система, поетика.

Прозовий доробок письменника: тематика, образна система, специфіка жанрової форми. Внесок Б. Грінченка у повістарство та романістику. Твори з життя інтелігенції. Дилогія «Серед темної ночі», «Під тихими вербами». Місце творчості Б. Грінченка в українській літературі.

ТЕКСТИ Некрасові і Шевченкові. Патріот. Без хліба. Украла. Олеся. Батько та дочка. Екзамен. Серед темної ночі. Під тихими вербами.

Драматургія 70-90-х років XIX століття.

Марко Кропивницький (1840-1910)

Життєвий і творчий шлях. Акторська діяльність. Роль і внесок у діяльність першого професійного театру. Еволюція драматурга. «Дай серцю волю, заведе в неволю» як зразок народно-побутової драми. Актуальність проблематики п'єси «Доки сонце зійде, роса очі виїсть».

Процес розвитку сільського буржуа в драмах «Глитай, або ж Павук» та «Олеся»: Бичок – Балтиз. Психологізація образів, викривально-сатиричне спрямування творів. «По ревізії» як водевіль нової якості. Роль і місце драматургії письменника в становленні українського реалістичного театру.

ТЕКСТИ Дай серцю волю, заведе в неволю. Доки сонце зійде, роса очі виїсть. Глитай, або ж Павук.

Михайло Старицький (1840-1904)

Життя і діяльність. Світогляд, естетичні вподобання. Новаторський характер лірики М. Старицького. Тематичні обрії, нові поетичні інтонації, урізноманітнення, поетичної образності.

Фольклорна основа соціальної драми «Ой не ходи, Грицю». Традиції і новаторство в розв'язанні проблеми творчої особистості («Талан»). Творчий внесок драматурга у розвиток жанрів водевілю та комедії («За двома зайцями» тощо). М. Старицький як романіст і повістяр. Ідейно-естетичні концепції і художнє відтворення історії. Місце творів у спадщині письменника, значення в розвитку прози.

ТЕКСТИ Швачка. До молоді. Виклик. Монологи про кохання. Не судилось. Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці. Оборона Буші. Талан.

Іван Карпенко-Карий (1845-1907)

Життєвий і творчий шлях, вияви таланту драматурга. Жанрово-тематичний діапазон творчості. Новаторський характер конфлікту («Бурлачка»). Психологізм образу Цокуля («Наймичка»). Трагізм жіночого образу.

Галерея сільських «чумазих» на шляху створення соціальної комедії. Масштабність і хист характеротворення («Сто тисяч», «Хазяїн»). Жанрова природа та художня специфіка п'єс. Життєвість проблематики, комедіографічна майстерність («Мартин Боруля»). Новаторство діалогії «Суєта» – «Житєйське море». Історична тематика у драматургії І.Карпенка-Карого.

Утвердження історичної трагедії в кінці XIX ст. («Сава Чалий»). Майстерність драматурга, секрети високої сценічності його творів, особливості стилю, значення спадщини.

ТЕКСТИ Наймичка. Мартин Боруля. Сто тисяч. Хазяїн. Суєта. Житейське море. Сава Чалий.

**Іван Франко
(1856-1916)**

І. Франко – титан праці: енциклопедизм спадщини, унікальність доробку для розвитку літератури, науки, культури. Еволюція суспільно-політичного ідеалу від «старого щиролодського» соціалізму до національно-державницької ідеї.

Багатоплановість ранніх проб пера, динамічний розвиток поета. Два видання збірки «З вершин і низин». Збірки «Зів'яле листя», «Мій Измарагд». Жанр притчі й легенди. Розширення ідейно-образного кола малої прози 80-х рр., зростання питомої ваги алегоризму, притчево-параболічних структур, засобів умовності.

Національне й соціальне самоусвідомлення селянства, спроби політичного новочасного суспільного роману виховання, психологічне полотно про особисту драму «нового» героя. Морально-етична проблематика («Для домашнього вогнища»). Сатиричні твори, масштабність узагальнення («Звірячий бюджет» та ін.).

ТЕКСТИ Збірки З вершин і низин. Зів'яле листя. Мій Измарагд.

Поєми: Іван Вишенський. Смерть Каїна. Мойсей.

Проза: Ріпник. Борислав сміється. Свинська конституція. Звірячий бюджет. Захар Беркут. Перехресні стежки. Основи суспільності. Сойчине крило.

Драми: Украдене щастя.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2
ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ
ХХ СТОЛІТТЯ

Михайло Коцюбинський
(1864-1913)

М. Коцюбинський – майстер української прози кінця ХІХ – початку ХХ століття. Зв’язок з учасниками народницького руху на Поділлі. Гуманістична спрямованість ранніх творів («Андрій Соловійко, або Вченіє світ, а невченіє тьма», «21-го грудня, на Введеніє», «Дядько та тітка»). Оповідання про дітей («Ялинка», «Харитя», «Маленький грішник»). Мальовничість, експресивність зображення руху, художній лаконізм. Критика морального убозтва, ідейної неспроможності ліберальних народників, показ їх деградації в новелі «Лялечка». Політична злободенність твору.

Тема революції 1905 року. Концепція народу як сили, здатної досягнути оновлення суспільства. Новели «Сміх», «Він іде!» – протест митця проти чорносотенної політики погромів. Майстерність М. Коцюбинського у змальовуванні маси.

Новела «Intermezzo» – поетичний маніфест найважливіших принципів мистецтва. Своєрідна поетичність оповіді; багатofункціональна роль пейзажу; соціально-філософське звучання теми сонця; новизна тропів; гармонія почуттів, барв, звуку, запаху, глибина філософської думки. Елементи імпресіонізму. Значення твору.

Повість «Fata morgana». Конкретно-історична канва зображуваного. Новаторське трактування традиційної теми села.

«Тіні забутих предків». Взаємодія двох принципів ставлення до життя – романтично-піднесеного, активного, сповненого духу протесту, і буденно-прозаїчного, позначеного

рисами пристосування до пануючих норм життя. Творчий підхід у використанні фольклору, в осмисленні гуцульської міфології. Стильове новаторство. Максим Горький про повість.

ТЕКСТИ Харитя. Ялинка. На віру. Маленький грішник. Пе-коптьор. В путах шайтана. Лялечка. Дорогою ціною. На камені. Цвіт яблуні. Сміх. Він іде! Persona grata. Intermezzo. Подарунок на іменини. Коні не винні. Хвала життю! Fata morgana. Тіні забутих предків.

Ольга Кобилянська (1863-1942)

Життєвий і творчий шлях. Формування суспільно-політичних та літературно-естетичних поглядів. Повість «Людина» – етапний твір у творчості О. Кобилянської. Повість «Царівна». Тематична новизна, художнє багатство твору; свобода людини і її протидія насильству та гнітю; жіноче питання. Особливості композиції. Критика про повість.

Повість «Земля». Проблематика. Тема трагічного становища селянства, обездоленого і залежного від влади землі. Відповідність авторської концепції, вираженої в образній формі, історичній правді, історичній тенденції свого часу.

«В неділю рано зілля копала...» – незрівнянна епопея кохання (В. Бобинський). Глибокий філософський зміст твору. Модифікація фольклорних образів. Засудження лихоліть війни в новелах «Назустріч долі», «Юда», «Лист засудженого вояка до своєї жінки». Тема трагедії буковинського народу, насильно втягнутого в криваву імперіалістичну війну.

ТЕКСТИ Людина. Царівна. Природа. Банк рустикальний. За готар. Битва. Земля. В неділю рано зілля копала. Юда. Назустріч долі. Лист засудженого вояка до своєї жінки. Вовчиха.

Леся Українка (1871-1913)

Життєвий і творчий шлях. Літературно-естетичні погляди. Засвоєння естетики Т. Шевченка. Боротьба за громадянськість, поглиблення народності, суспільної ролі літератури.

Лірика. Збірки поезій «На крилах пісень», «Думи і мрії», «Відгуки». Мотиви лірики: заклик до визвольної боротьби; утвердження ролі художнього слова як зброї у боротьбі народу; ідея єднання; патріотичний пафос; уславлення творчого генія народу («Напис в руїні»); поетизація визвольної боротьби («Пісні про волю»); сатиричне викриття ліберального панства («Пан-народовець», «Практичний пан»); оспівування краси природи рідного краю («Подорож до моря», «Давня весна»); інтимно-особистісні мотиви («Хотіла б я тебе, мов плющ, обняти...» та ін.).

Поєми. Елементи епосу (оповідь, сюжетність) в поемах Лесі Українки. Своєрідна міграція мотивів і образів лірики – в поемах: теми патріотизму («Самсон»), вирішальної ролі народу у визвольній боротьбі («Роберт Брюс, король шотландський»), покликання митця («Давня казка»). Особливості поетики.

Драматургія Лесі Українки. Ідейна концепція драматичної поеми «Кассандра». Актуальність проблеми «двох правд». Глибоко трагічний образ пророчиці. Драматична поема «Бояриня», її пафос, проблематика, художні образи. Моральне кредо письменниці, високий гуманістичний ідеал краси вільнолюбивого незнищеного людського духу («Лісова пісня»). Джерела твору.

Творчість Лесі Українки в оцінці критики. Образ письменниці в художній літературі. Місце поетеси і драматурга в історії світової культури

ТЕКСТИ Поетичні збірки: На крилах пісень. Думи і мрії.
Відгуки.

Поєми: Давня казка. Роберт Брюс, король шотландський.
Ізольда Білорука.

Драми: На руїнах. В катакомбах. Бояриня. Лісова пісня.
Камінний господар.

Проза: Над морем. Приязнь. Метелик.

Василь Стефаник (1871-1936)

Життєвий та творчий шлях. Оригінальний спосіб відтворення духовного світу селянина-трудолюбця; сила проникнення в таємниці людської душі, вражаюча правда психологічного аналізу; багатство жанрових форм; монументальність мислення в мініатюрі. Твори про рекрутчину: «Виводили з села», «Стратився». Тема еміграції в новелі «Камінний хрест». Конкретно-історична канва зображуваного. Символічний образ камінного хреста. Картини зубожіння і пролетаризації селян у новелах «Засідання», «З міста йдучи», «Май» та ін. Оригінальність новели «З міста йдучи». Спосіб «непрямого» відображення явищ дійсності. Соціальна драма широких селянських мас у новелі «Май». Майстерність діалогізованого монологу в розкритті стану героя.

Проблема батьків і дітей у новелах «Діти», «Сама саміська», «Скін», «Осінь». Фатальність долі старих німечних людей в експлуаторському світі. Новели В. Стефаника в контексті української та європейської новели.

Тема пролетаризації селянства. Новела «Синя книжечка» – «малесенька трагедія усіх хлопів на світі». Життєва основа новели «Палій». Особливості композиції, система образів та засоби їх творення. Новели про події першої світової війни та її

наслідки в житті селянства («Діточа пригода», «Пістунка», «Гріх», «Думає собі Касіяниха...»), «Мати»). Мотив соціального та національного визволення, воз'єднання українського народу («Марія»). Галицьке село в період польської окупації. Новела «Военні шкоди». Бунтарські прагнення селянства в новелі «Morituri», «Дурні баби». Життєвий настрій і гумор новел. Особливості стилю новеліста. Творчий метод. Риси модернізму. В. Стефаник в оцінці критики. Його твори на сцені і в кіно. Розвиток традицій Василя Стефаника українськими прозаїками.

ТЕКСТИ Синя книжечка. Виводили з села. Стратився. У корчмі. Сама саміська. Лесева фамілія. Катруся. Новина. Лан. Палій. Кленові листки. Камінний хрест. Дитяча пригода. Пістунка. Сини. Марія. Новели 1926-1933 років. Поезія в прозі. Листи. Morituri. Мати. Гріх. Дурні баби.

Олександр Олесь (1878-1944)

Життєвий і творчий шлях. Формування світогляду. Естетичні засади творчості. Основні мотиви та образи поезії. Жанрове розмаїття. Громадянські мотиви. Журба і радість – два стани людських переживань, почуттів, настроїв у поезії. Відбиття суспільних настроїв доби. Багатство образотворчих засобів, строфіки та ритміки. Художній світ інтимно-пейзажної лірики. Своєрідність поезики. Відбиття у поезії пошуків ново романтиків і символістів.

Збірка «З журбою радість обнялась», жанрова палітра, основні мотиви. Назва збірки як ключ до усвідомлення домінуючих мотивів ранньої лірики. Актуалізація національної ідеї. Конфлікт між духовним і буденним.

Доля творів О.Олеся в Україні. Місце поета в історії літератури. Європейський контекст творчості.

ТЕКСТИ Айстри. Чари ночі. Три менти. Яка краса: відродження країни. О слово рідне. Рідна мова в рідній школі. По дорозі в Казку. Ніч на полонині. Над Дніпром. Європа мовчала.

Володимир Винниченко
(1880-1951)

Письменник, політик, громадський діяч, видатний прозаїк і драматург. Участь у революційному русі початку 1900-х років. Збірка новел «Краса і сила» (1906). Новаторство прози. Утвердження неореалізму як індивідуальної стильової домінанти. Особливості малої прози («Студент», «Зіна», «Солдатики», «Голота», «Малорос-європеєць», «Біля машини»). Тематична, проблемна, образна насиченість малої прози.

Романістика В.Винниченка. жанрові модифікації романів. Своєрідність композиційної структури, ідейно-тематичне спрямування. Теорія «чесності з собою» та її реалізація у романістиці.

Утопічно-пригодницькі романи «Сонячна машина» та «Слово за тобою, Сталіне!»). політичні інвективи. Антитоталітарний пафос. Майстерність характеротворення. Портретно-психологічна деталь. Філософія «конкордизму» як складова ідейно-композиційної структури.

Драматургічна творчість. Жанрова палітра драматургії (психологічна драма, комедія). Система морально-етичних конфліктів у драмах «Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Гріх», «Закон», «Брехня». Ідея національного відродження. Стильова та філософська основа драматургії В.Винниченка.

ТЕКСТИ Солдатики. Голота. Раб краси. Малорос-європеєць. Слово за тобою, Сталіне! Чорна Пантера і Білий Медвідь. Гріх. Брехня.

Степан Васильченко

(1879-1932)

Життя і творчість Степана Васильовича Панасенка – прозаїка та педагога. Участь у робітничому русі. Початок літературної діяльності. Перші публікації. Збірки «Ескізи». Автобіографічний нарис «Мій шлях». Художній літопис життя народного вчителя і письменника. Елементи символізму у прозі («Мати», «Чайка», «Червоні маки»).

Нове художнє розв'язання теми селянського малоземелля, бідності в оповіданні «Мужицька арифметика». Сатиричне осміяння соціальних конфліктів. Вплив революційних подій 1905 р. на настрої селян.

Твори про дітей та школу («Свекор», «Басурмен», «Циганка», «Дош»). Досконалість художньої форми оповідань. Органічний сплав ліризму та гумору.

Оповідання «Приблуда», повість «Авіаційний гурток». Нова інтерпретація дитячої тематики. Творчість письменника як переходове явище між реалізмом та модернізмом. Значення творчості письменника.

ТЕКСТИ Мужицька арифметика. Циганка. Волошки. Свекор. Дош. Талант. На хуторі. Бусурмен. На перші гулі.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК

<i>№</i>	<i>тема лекції</i>	<i>кількість годин</i>
1	Вступ	2
2	Іван Семенович Нечуй-Левицький	2
3	Панас Мирний	2
4	Борис Грінченко	2
5	Драматургія 70-90-х років. Марко Лукич Кропивницький, М.Старицький, І.Карпенко-Карий	6
6	Іван Якович Франко. Життєвий і творчий шлях	4
7	Михайло Коцюбинський	2
8	Леся Українка	2
9	Ольга Кобилянська	2
10	Василь Стефаник	2
11	Олександр Олесь	2
12	Володимир Винниченко	2
	Всього	30 год

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

№	<i>тема практичної</i>	<i>кількість годин</i>
1	«Хмари» – перший твір нової української літератури про інтелігенцію І.Нечуя-Левицького	2
2	Художня майстерність роману І.Нечуя-Левицького «Князь Сремія Вишневецький»	2
3	Дилогія Бориса Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»	2
4	Соціально-психологічна комедія І.Карпенка-Карого «Сто тисяч» та «Хазяїн»	2
5	Драматургічна майстерність М.Старицького. соціально-психологічна драма «Талан»	2
6	Лірична драма Івана Франка «Зів'яле листя»	2
7	«Перехресні стежки» Івана Франка в контексті українського модернізму	2
8	Соціально-психологічна драма «Украдене щастя» Івана Франка	2
9	Проза Михайла Коцюбинського у контексті розвитку європейського імпресіонізму	2
10	Новаторство неоромантичної драматургії Лесі Українки. Драма-феєрія «Лісова пісня»	2
11	Символістська концепція психологічної повісті Ольги Кобилянської «Земля»	2
12	Людина та її буття у творах Василя Стефаника	2
13	В. Винниченко – майстер психологічного характеротворення. Новаторство прози	2

14	Формування нового естетичного простору в ліриці Олександра Олеся	2
15	Особливості творчої манери Степана Васильченка та Архипа Тесленка	2
	Всього	30 год

САМОСТІЙНА РОБОТА

<i>№</i>	<i>тема заняття</i>	<i>кількість годин</i>
1	Іван Нечуй-Левицький	6
2	Панас Мирний	8
3	Борис Грінченко	8
4	Марко Кропивницький	8
5	Михайло Старицький	6
6	Іван Карпенко-Карий	8
7	Іван Франко	14
8	Михайло Коцюбинський	4
9	Леся Українка	2
10	Ольга Кобилянська	4
11	Василь Стефаник	4
12	Володимир Винниченко	4
13	Олександр Олесь	2
14	Володимир Самійленко	4
15	Степан Васильченко	4
16	Богдан Лепкий	4
	Всього	90 годин

**РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ЗМІСТОВИМИ
МОДУЛЯМИ**

№	Змістові модулі	Кількість годин				Форма модульного контролю
		Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1	Літературний процес 70-90-х років XIX століття	92	18	16	58	Модульна контрольна робота
2	Літературний процес к. XIX – поч. XX століття	58	12	14	32	Модульна контрольна робота
	Всього	150	30	30	90	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ВСЬОГО ОЦІНОК	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА РОЗШИРЕНОЮ ШКАЛОЮ	
			екзамен	залік
	90 - 100	A	відмінно	
	80 - 89	B	дуже добре	
	75 - 79	C	добре	
	60 - 74	D	задовільно	
	50 - 59	E	достатньо	
	35 – 49	FX	незадовільно	
	1 - 34	F	неприйнятно	

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

Вид діяльності	К-сть балів	Всього за модуль
Практичні заняття	24	
Самостійна робота	3	
МКР	6	
Вірші напам'ять	3	
За 1 модуль		36
Практичні заняття	21	
Самостійні	3	
МКР	6	
Вірші напам'ять	4	
За 2 модуль		34
Поточний контроль		70
Підсумковий контроль	30	
Загальна кількість балів	100	

Критерії оцінювання (за 100-бальною системою)

Рівень знань (в балах)	ЄСПК	Критерії оцінювання знань студента
90 - 100	A	Студент вільно володіє матеріалом, уміннями і навичками художнього твору, виявляє творчі здібності, самостійно оцінює різноманітні явища літературного життя, виявляючи власну позицію щодо них, вміє використати набуті знання в нестандартних ситуаціях.
80 - 89	B	Студент володіє матеріалом та навичками цілісно – комплексного аналізу художнього твору, самостійно оцінює окремі нові літературні явища, знаходить і виправляє допущені помилки, працює з різними джерелами інформації, систематизує та творчо використовує дібраний матеріал.
75 - 79	C	Студент володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу художнього твору, систематизує та узагальнює набуті знання, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження власних суджень.
60 - 74	D	Студент володіє матеріалом, відтворює значну його частину, з допомогою викладача знаходить потрібні приклади у тексті художнього твору.

50 - 59	E	Студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворює незначну його частину, дає визначення літературного явища без посилання на художній текст.
35 – 49	FX	Студент розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює лише окремі фрагменти, дає загальну відповідь з допомогою викладача. В цілому відповідь незадовільна з можливістю повторного складання.
1 - 34	F	Незадовільні знання, обов'язковий повторний курс.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1
ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК
ВСТУП. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС П ПОЛОВИНИ
ХІХ СТОЛІТТЯ
(2 год)

1. Суспільно-політичні обставини на східноукраїнських землях та в Галичині.
2. Розквіт українського музичного мистецтва, малярства й театру.
3. Стан національної журналістики та літературно-теоретичної думки.
4. Шляхи розвитку української літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вертій О. Народні джерела національної самобутності української літератури 70-90-х р. ХІХ ст. – Суми, 2005.
2. Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Феміна, 1996. – 688 с.
3. Історія української літератури 19 ст.: У 3-х ч. (за ред. Яценка). – К., 1997. – Кн. 3.
4. Історія української літератури 70-90-х р. ХІХ ст.: У 2-х т. (За ред. О.Гнідан. – К., 1999, 2003.
5. Історія української літератури ХІХ ст.: У 2 т. – Кн. 2 (за ред. акад. Жулинського). – К., 2006. – 712 с.
6. Матвійшин В. Український літературний європеїзм. – К., 2009.
7. Семчишин М. Тисяча років української культури: Історичний огляд культурного процесу. – К., 1993.
8. Федченко П. Михайло Драгоманов: Життя і творчість. – К., 1991.

9. Франко І. Література, її завдання та найважливіші ціхи // Франко І. Збір. тв. У 50 т. – Т. 26. – К., 1980.

ІВАН СЕМЕНОВИЧ НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ (1838-1918)

(2 год)

1. Світоглядні й естетичні позиції та їх вияв в естетичних деклараціях творчості.

2. Жанрові різновиди творчості. Тематична багатовимірність, новації образотворення.

3. Об'єктивно-епічне повісткування селянської прози Нечуя-Левицького («Дві московки», «Микола Джеря», «Бурлячка», «Баба Параска та баба Палажка»).

4. Гумористично-сатиричне забарвлення прози. Соціально-побутова повість «Кайдашева сім'я».

5. Тема сатиричного змалювання духовенства («Афонський пройдисвіт»).

6. Історична тематика (роман «Князь Єремія Вишневецький», повість «Гетьман Іван Виговський»).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Приходько І. Українська ідея і творчість Нечуя-Левицького. – К., 1998.

2. Тараненко М. І. Нечуй-Левицький: Семінарій. – К., 1984. – 184 с.

3. Ткачук М. Естетична концепція дійсності у творах І. Нечуя-Левицького. – Збараж, 1992.

4. Франко І. «Микола Джеря», повість Івана Нечуя // Франко І. Твори у 20-ти т. – Т. 17.

5. Франко І. Життя і побут сучасного селянина на Україні і у Франції // Збір. тв.: У 50-ти т. – Т. 26. – К., 1980.

ПАНАС МИРНИЙ (1849-1920)

(2 год)

1. Суспільні та літературно-естетичні позиції митця. «Роздвоювання» (М.Зеров) як спосіб життя письменника і чиновника, творчий шлях.
2. Рання творчість. Традиції та новаторство малих епічних жанрів.
3. Соціально-побутові та соціально-психологічні повісті «Лихі люди», «Лихо давнє й сьогочасне».
4. «Повія» – зразок соціально-психологічного роману нового типу.
5. Драма «Лимерівна».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Грицай М. Панас Мирний: Нарис життя і творчості (Літературний портрет). – К., 1986. – 191 с.
2. Франко І. З останніх десятиліть XIX віку // Франко І. Зібр. тв.: У 50- ти т. – К., 1984. – Т. 43.
3. Хропко П. «Широкий та вільний розмах думки» як константа романного мислення Панаса Мирного // Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст. – К., 1987.
4. Черкаський В. Художній світ Панаса Мирного. – К., 1989.

БОРИС ДМИТРОВИЧ ГРІНЧЕНКО (1863-1910)

(2 год)

1. Багатогранність творчого і наукового потенціалу. Життєпис літератора, вченого, громадського діяча.
2. Світоглядно-естетичні позиції. Педагогічна діяльність.
3. Поетичний світ лірики Б.Грінченка, провідні мотиви.

4. Жанрово-стильовий діапазон малої прози: тематичне та образне багатство.

5. Загальна характеристика драматургічної спадщини, перекладацька, фольклорно-етнографічна, мовознавча діяльність. Місце Б.Грінченка в культурному розвитку України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гасвська Н. Б.Грінченко // Дніпрова хвиля. – К., 1991. – С. 456-461.

2. Єсипенко Д. Ливанський кедр на вітрах історії (Літературна творчість Бориса Грінченка у критиці ХХ століття) // Дивослово. – 2013. – № 12. – С. 22-28.

3. Лебедєв Ю. Б.Грінченко // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993.

4. Мовчун А. «Ставав на важке жниво» // УМЛШ. – 1993. – № 9. – С. 48-53.

5. Погрібний А. Борис Грінченко в літературному русі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Питання ідейно-естетичної еволюції. – К.: Либідь, 1990. – 232 с.

6. Погрібний А. Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К., 1988.

7. Поліщук Я. Культурницька місія Б.Грінченка // Дивослово. – 2007. – № 7. – С. 45-48.

8. Яременко В. «Більше працював, ніж жив» // Дніпро. – 1988. – № 12. – С. 123-136.

ДРАМАТУРГІЯ 70-90-Х РР. ХІХ СТОЛІТТЯ
МАРКО ЛУКИЧ КРОПИВНИЦЬКИЙ (1840-1910)
МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ СТАРИЦЬКИЙ (1840-1904)
ІВАН КАРПОВИЧ КАРПЕНКО-КАРИЙ (1845-1907)

(6 год)

1. Марко Кропивницький – видатний драматург, організатор професійного реалістичного театру. Акторська діяльність. Роль і місце письменника у становленні українського театру «корифеїв».

2. Драматургія 60-70-х р. «Дай серцю волю, заведе в неволю» – зразок народно-побутової драми.

3. Драматургія 80-90-х р. «Доки сонце зійде, роса очі виїсть». Актуальність проблематики.

4. Процес розвитку сільського буржуа у драмі «Глитай, або ж Павук». Психологізація образів.

5. Світоглядно-естетичні уподобання М.Старицького.

6. Новаторський характер лірики. Тематичні обрії, урізноманітнення поетичної образності.

7. Жанрово-тематичний діапазон драматургії:

а) драма з народного життя «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці», «У темряві»;

б) драматичний твір з життя інтелігенції «Не судилось».

8. Становлення людини і митця. Вияви таланту І.Карпенка-Карого.

9. Перший період творчості. Соціально-побутова драма «Бурлака». Новаторський характер конфлікту.

10. Розквіт таланту драматурга:

а) соціально-психологічна драма «Наймичка», «Безталанна»;

б) специфіка соціально-психологічної комедії «Мартин Боруля», «100 тисяч», «Хазяїн». Життєвість проблематики, комедіографічна майстерність;

в) тема інтелігенції в діалогі «Суєта», та «Житейське море».

11. Історична тема: історична трагедія «Сава Чалий».

ЛІТЕРАТУРА

1. Буряк О. Художньо-стильові особливості драм Марка Кропивницького // Дивослово. – 2003. – № 7-8. – С.61-65.
2. Вороний М. Марко Лукич Кропивницький // Вороний М. Поезії. Переклади. Критика. Публіцистика. – К.: Наукова думка, 1996. – С. 241-245.
3. Гаєвська Н.М., Неділько В.Я. М.Старицький // Нові імена в програмі з української літератури: Посібник для вчителя. Упорядник В.Неділько. – К., 1993. – С. 38-57.
4. Гусейнов Г. «З-під вербового кореня» // Гусейнов Г. Незаймані сніги (документальні повісті: у 3 книгах. Книга 2. – К.: АРТ-ПРЕС, 2010. – С. 7-187.
5. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1999.
6. Івашків В. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Нарис життя і творчості. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2011. – 192 с.
7. Киричок П. Марко Кропивницький: Життя і творчість. – 2-е вид. – К., 1985.
8. Коломієць В. Добра і правди син. Старицький – драматург. – К., 1993. – 60 с.
9. Левчик Н. Поезія М.Старицького: Жанрово-стильові особливості. – К., 1990.
10. Левчик Н. Традиційне й нове в стилі М.Старицького-поета // Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1987.
11. Новиков А. Архетип Глітая в українській драматургії межі ХІХ-ХХ століть // Українська мова і література в школі . – 2004. – № 7-8. – С. 58-63.
12. Новиков А. Галерея портретів «нових» людей у драматургії М.Кропивницького // Дивослово. – 2008. – № 5. – С. 44-47.

13. Новиков А. Слобожанський драматичний театр. Нариси історії. – Харків, 2002. – 107 с.
14. Пилипчук Р. Іван Карпенко-Карий. – К., 1989.
15. Поліщук В. Особливості сюжетобудови оповідань М.Старицького // Слово і час. – 2003. – № 8. – С. 23-31.
16. Франко І.Я. Михайло Старицький // Зібрання творів: У 50-ти т. – Т. 33. – К., 1982.
17. Франко І. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) // Зібрання праць у 50-ти т. – К., 1982. – Т. 37.
18. Дем'янівська Л. Карпенко-Карий: життя і творчість. – К., 1995.

ІВАН ЯКОВИЧ ФРАНКО ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ 1856-1916)

(4год)

1. Найважливіші враження дитинства.
2. Студентські роки (1875-1878)
3. Період змужніння (1878-1888).
4. Письменник-борець та його ідейні противники (1889-1897).
5. Незалежність (1898-1916).
6. Багатоплановість поетичних спроб пера, динамічний розвиток поета. Збірка «З вершин і низин», тематичний, жанровий діапазон поезій. Розширення творчого діапазону.
7. Збірка «Мій Ізмарagd», її джерела, філософська глибина.
8. Місце художньої прози в багатогранній літературній спадщині. Бориславський цикл творів.
9. Історична тема в прозі Франка.
10. Твори з життя інтелігенції. «Для домашнього огнища», «Основи суспільності».

11. Загальна характеристика Франкових поем: Ботокуди», «Ліс Микита», «Панські жарти», «Сурка», «Іван Вишенський», «Смерть Каїна», «Похорон».

12. Суспільно-психологічна драма «Украдене щастя».

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні: Франко та його спільнота. – К., 2006. – 630 с.

2. Гундорова Т. Невідомий Іван Франко: грані Ізмарагду. – К., 2006.

3. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. – Львів: Академічний експрес, 1999.

4. Жулинський М. Він знав, «як много важить слово». – К.: Просвіта, 2008. – 135 с.

5. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період. – К.: Факт, 2006.

6. Зборовська Н. Монотеїстичний заповіт у поемі «Мойсей» Івана Франка // Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. – К.: Академія, 2006. – С. 142-151.

7. Зеров М. Франко – поет // Зеров М. Твори: У 2-х т. – Т. 2. – К., 1990.

8. Наєнко М. Іван Франко: тяжіння до модернізму. – К.: Академія, 2006. – С. 43-77.

9. Пастух Р. Франкова доля. – Дрогобич: Коло, 2006. – 192 с.

10. Ткачук М. Жанрова структура прози Івана Франка (Бориславський цикл та романи з життя інтелігенції). – Тернопіль, 2003.

11. Ткачук М. Лірика Івана Франка. – Тернопіль-Київ, 2006.

12. Франко. Презавантаження /Упоряд. Б. Тихолоз. – Дрогобич: Коло, 2013. – 276 с.
13. Франко І. Твори в 3 т. – Дрогобич: Коло, 2004.
14. Франкознавчі студії. Збірник наукових праць. У 2-х частинах. – Дрогобич: Вимір, 2001.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

**«ХМАРИ» – ПЕРШИЙ ТВІР НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ ПРО ІНТЕЛІГЕНЦІЮ**

ПЛАН

- 1. Історія написання роману та суспільні передумови його виникнення. Спроби нового погляду на тогочасний міський соціум.*
- 2. Сюжетно-композиційні особливості твору, характер проблематики. Символіка назви, націотворча спрямованість. Характеристика жанру.*
- 3. Змалювання культурно-освітнього стану в Україні крізь призму романного мислення письменника.*
- 4. Два покоління інтелігенції (30-40-их та 50-60-х років ХІХ ст.), образ «нової людини» у творі. Ідейні пошуки української інтелігенції. Погляди Радюка – художня проєкція національного світогляду письменника.*
- 5. Майстерність зображення жіночих образів. Народницькі ідеали в романі.*

Художні тексти:

І.Нечуй-Левицький «Хмари»

Практичне завдання:

1. Порівняти ментальність двох народів у творі. Довести об'єктивність чи суб'єктивність автора у ставленні до цієї проблеми.
2. Знайти в тексті описи Києва, пояснити, яку функцію вони виконують.

3. Чому, починаючи з експозиційної частини, дві життєвих історії головних героїв ідуть паралельно? Поясніть, чому автор дотримується саме такого принципу.

Критична і методична література:

1. Абрамова І. Біля витоків української ідеї (Нечуй-Левицький і «формально-національний» напрям) // Слово і час. – 1999. – № 12. – С. 56-58.

2. Амбіцька А. Архетипи в художньому світі Івана Нечуя-Левицького // Дивослово. – 2011. – № 9. – С. 53-57.

3. Білоус Н., Лісовський А. Роман І.Нечуя-Левицького «Хмари»: проблеми і герої: Урок у 10 класі // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2004. – листопад (№ 33). – С. 13-14.

4. Зарва В. «...Настане золотий час рівності, знання й просвітності»: ідеї просвітництва у творчості Івана Нечуя-Левицького // Дивослово. – 2009. – № 10. – С. 57-60.

5. Зінченко Н. Повість «Хмари» І.Нечуя-Левицького на уроках позакласного читання // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 4. – С. 29-33.

6. Манян Л. І.Нечуй-Левицький «Хмари»: 10 клас // Українська мова та література. – 2011. – квітень (№ 13-16). – С. 25-29.

7. Панченко В. Дві повісті І.Нечуя-Левицького: («Хмари», «Кайдашева сім'я») // Дивослово. – 2003. – № 8. – С.10-15.

8. Хропко П. Романи І.Нечуя-Левицького з життя інтелігенції // Українська мова і література в школі. – 1988. – № 11.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

ХУДОЖНЯ МАЙСТЕРНІСТЬ РОМАНУ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО «КНЯЗЬ ЄРЕМІЯ ВИШНЕВЕЦЬКИЙ»

ПЛАН

1. *Історія написання роману. Джерельна основа твору.*
 2. *Особливості сюжетно-композиційної організації твору.*
- Патріотичний пафос.*
3. *Проблематика роману.*
 4. *Образ зрадника Єремії Вишневецького. Деградація характеру. Синтез авторського та історичного у творі.*
 5. *Другорядні образи та засоби їх творення.*

Художні тексти:

І.Нечуй-Левицький «Князь Єремія Вишневецький»

Практичне завдання:

1. У чому полягає деградація характеру Єремії?
2. Охарактеризуйте любов Єремії і Тодосі Світайлихи. На чому базувалися ті почуття?
3. Як письменник розв'язав проблему відповідальності історичного діяча за свої вчинки?
4. Що таке духовна і фізична неволя? На прикладі яких героїв це явище найпомітніше прослідковується?
5. Чи є у творі образ роду? Яку функцію він виконує?

Критична і методична література:

1. Абрамова І. Біля витоків української ідеї (Нечуй-Левицький і «формально-національний» напрям) // Слово і час. – 1999. – № 12. – С. 56-58.

2. Бойко Н. Герой й антигерої в історичних романах І.Нечуя-Левицького // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 2-5.

3. Зборовська Н. Український світ у творчості І.Нечуя-Левицького: гендерний підхід // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 5. – С. 54-64.

4. Калинчук А. Особливості характеротворення в історичних романах І.Нечуя-Левицького // Слово і час. – 2000. – № 11. – С. 26-31.

5. Калинчук А. Історичний роман «Князь Єремія Вишневецький» (Поетологічні аспекти) // Дивослово. – 2013. – № 9. – С. 36-40.

6. Пода О. Історичний роман І.Нечуя-Левицького «Князь Єремія Вишневецький»: роздуми над рукописом // Слово і час. – 2004. – № 10. – С. 44-57.

7. Приходько І. Тема України і національної зради у творчості І.Нечуя-Левицького // Дивослово. – 2002. – № 3. – С. 48-54.

8. Приходько І. Тема національної зради у творчості І.Нечуя-Левицького // Педагогічна думка. – 2010. – № 3. – С. 77-81.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

ДИЛОГІЯ БОРИСА ГРІНЧЕНКА «СЕРЕД ТЕМНОЇ НОЧІ», «ПІД ТИХИМИ ВЕРБАМИ»

ПЛАН

- 1. Нові обрії тематики та проблематики твору.*
- 2. Зображення класового розшарування пореформеної доби крізь призму розпаду однієї родини.*

3. *Проблема морального звиродіння людської особистості у боротьбі за виживання та особливості її художнього втілення.*

4. *Спроба продовження вибудови нового позитивного героя пореформеного села (Зінько Сиваш – Степан Петраш – Данило Окунь).*

5. *Прийоми та засоби характеротворення. Місце діалогії у річищі великої прози.*

Художні тексти:

Борис Грінченко «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»

Практичне завдання:

1. Хто з героїв діалогії належить до «пропащої сили». Думку обґрунтуйте.
2. Як у творі розкрита тема українського села?
3. Охарактеризуйте авторську позицію стосовно описаних проблем.

Критична і методична література:

1. Гаєвська Н. Грінченко і художня еволюція української прози // Радянське літературознавство. – Львів, 1989. – № 31.
2. Голобородько Я. Борис Грінченко: просвітитель-письменник та вчений-універсал // Українська мова і література в школі. – 2004. – № 5. – С. 58-62.
3. Левчик Н. Речник відродження // Київ. – 1993. – № 12.
4. Погрібний А. Життя і творчість Бориса Грінченка // Дивослово. – 1994. – № 3. – С. 6-12.
5. Погрібний А. Борис Грінченко: нарис життя і творчості. – К., 1988.

6. Хропко П. Диалогія Бориса Грінченка з життя села: (До вивчення творчості письменника в 10-му класі) // Дивослово. – 1997. – № 2. – С. 33-36.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

ДРАМАТУРГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ М.СТАРИЦЬКОГО. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДРАМА «ТАЛАН»

ПЛАН

1. Новаторство М.Старицького у розробці теми богомного життя. Реалістична основа п'єси.

2. Сюжетно-композиційна основа драми.

3. Характер проблематики. Актуальність конфлікту.

4. Романтичні засоби змалювання образів, людей сильних почуттів, небуденних вчинків. Принципи групування персонажів.

Художні тексти:

М.Старицький «Талан»

Практичне завдання:

1. Чому драматург змінив першу назву п'єси «Гірка доля»? Яка з них, на вашу думку, є більш влучною?

2. Що спонукало драматурга звернутися до проблем мистецького життя акторів професійних і аматорських труп?

3. Чи варто розглядати запропоновану п'єсу як виключно автобіографічне джерело?

4. У чому полягає новаторство М.Старицького у змалюванні життя жінки?

5. Що є важливішим для професійної гри: зовнішність чи талант? Думку обґрунтуйте на конкретних прикладах із п'єси.

6. Як у драмі розв'язана проблема вибору між особистим щастям та служінням мистецтву?

Критична і методична література:

1. Івашків В. Українська романтична драма 30-80-х р. XIX ст. – К., 1990. – 143 с.

2. Левчик Н. М.Старицький: багатогранність таланту // Дивослово. – 2005. – № 12. – С. 20-26.

3. Новиков А. Творчість М.Старицького в контексті літературно-мистецького процесу доби // Українська мова і література в школі. – 2008. – № 4. – С. 48-54.

4. Цибаньова О. Лаври і терни. Життєвий і творчий шлях М.Старицького. – К., 1996. – 188 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КОМЕДІЯ І.КАРПЕНКА-КАРОГО «ХАЗЯЙН»

ПЛАН

1. *Історія написання п'єси.*
2. *Особливості, тематики, життєвість проблематики комедії, новаторський характер.*
3. *Образ Пузиря. Масштабність характеротворення. Художня майстерність.*
4. *Значимість образів Ліхтаренка та Феногена – помічників Пузиря.*
5. *Образи ліберальної інтелігенції й панства (Соня, Калинович, Золотницький).*
6. *Сатиричні засоби та прийоми комізму.*

Художні тексти:

І.Карпенко-Карий «Хазяїн»

Практичне завдання:

1. Назвати основні ознаки драматичного твору, які риси характерні для жанру комедії. Чому твір називають серйозною комедією?

2. Пояснити значення вислову «хазяйське колесо».

3. Охарактеризуйте характер сміху комедії.

4. Чи можна вважати жанрову природу твору синкретичною? Думку поясніть.

Критична і методична література:

1. Вертій О. Народні джерела типізації в драматургії Івана Карпенка-Карого // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 4. – С. 23-32.

2. Данильчук О. Розкриття в п'єсі «Хазяїн» І.Карпенка-Карого деморалізуючого впливу на людину злочинних засобів збагачення // Українська мова і література в школі. – 1999. – № 3. – С. 46-47.

3. Дем'янівська Л. Іван Карпенко-Карий: Життя і творчість. – К.: Либідь, 1995. – 142 с.

4. Карасевич В. Образ Терентія Пузиря за комедією «Хазяїн» І.Карпенка-Карого // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 4. – С. 33-36.

5. Кнопка Т. Іван Карпенко-Карий «Хазяїн» // Бібліотечка «Дивослова». – 2008. – № 4. – С. 32-33.

6. Малютіна Н. Українська драматургія к. XIX – поч. XX ст.: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2010. – 256 с.

7. Панченко В. «Він був одним із батьків українського театру...» (Штрихи до портрета І.Карпенка-Карого в контексті епохи) // Літературна Україна. – 1995. – 19 жовтня.

8. Софійчук Г. «Ах, ти ж... хазяїн, та й більш нічого...»: Пузир як соціально-психологічний тип // Дивослово. – 2007. – № 9. – С. 9-12.

9. Шолудько Т. І.Карпенко-Карий – найвидатніший український драматург XIX століття // Журавлик. – 2011. – жовтень (№ 10). – С. 4.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ЛІРИЧНА ДРАМА ІВАНА ФРАНКА «ЗІВ'ЯЛЕ ЛИСТЯ»

ПЛАН

1. Джерела збірки. Історія виходу збірки в світ. Музичність звучання.
2. Особливості композиції. Тематичне розмаїття. Філософський струмін поетичних текстів.
3. Мотиви інтимної лірики. Образ жінки.
4. Образ ліричного героя: настрої психологічні стани.
5. Збірка «Зів'яле листя» в літературній критиці.

Художні тексти:

Іван Франко «Зів'яле листя»

Практичне завдання:

1. Наведіть цитати з поезій, які стали особливо знаменитими.

2. Визначте віршовий розмір поезії «Чого являєшся мені у сні?»
3. З реферату М. Коцюбинського випишіть характеристику Франка-лірика. Які грані поетичного обдарування в ньому визначені?
4. Пояснити характер драми ліричного героя.

Критична і методична література:

1. Бовсунівська Т. Феноменологічна проєкція збірки І.Франка «Зів'яле листя» // Дивослово. – 1999. – № 5. – С. 2-7.
2. Гуляк А. Новітня інтерпретація лірики Івана Франка // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 9. – С. 53-54.
3. Гундорова Т. «Зів'яле листя» Івана Франка як явище модерної культурфілософії // Дивослово. – 1996. – № 9. – С.9-15.
4. Дереворіз В. Інтимна лірика І.Франка (Збірка поезій «Зів'яле листя») // Рідна школа. – 1999. – № 1. – С. 61-63.
5. Ільницький М. Біль, обернений у слово: Про збірку І.Франка «Зів'яле листя» // Дивослово. – 2000. – № 8. – С. 2-7.
6. Логвиненко Н. Народнопоетична основа поезій збірки І.Франка «Зів'яле листя» // Українська література в загальноосвітній школі. – 1999. – № 4. – С. 26-32.
7. Франко І. Передмова // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1976. – Т. 2. – С. 119-120.
8. Франко І. Переднє слово до другого видання // Зібрання творів у 50-ти т. – К.: Наукова думка, 1976. – Т. 2. – С. 120-122.
9. Чернищенко Л. Від циклу до ліричної драми: З творчої історії збірки І.Франка «Зів'яле листя» // Дзвін. – 2000. – № 5-6. – С. 145-151.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

«ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ» ІВАНА ФРАНКА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

ПЛАН

1. *Повість «Перехресні стежки» як «новітній суспільний роман» (Т.Гундорова) на перетині традиції і новаторства.*
2. *Сюжетно-композиційні особливості. Жанрова природа.*
3. *Проблематика повісті.*
4. *Художні характери твору в історіях сюжету:*
 - а) *Євген Рафалович – людина нової формації;*
 - б) *трагедія життя Регіни Стальської;*
 - в) *образ фінансового Робін Гуда – Вагмана;*
 - г) *персонажі другого плану.*

Художні тексти:

Іван Франко «Перехресні стежки»

Практичне завдання:

1. Поясніть назву повісті.
2. Охарактеризуйте подружнє життя родини Стальських.
3. У чому трагедія Регіни? Регіна – це безвольна істота, чи сильна натура?
4. Хто такий Рафалович: реаліст, трагічний герой чи оптиміст?
5. Які автобіографічні мотиви використав письменник у творі? Доведіть на прикладах.

Критична і методична література:

1. Грищенко В. «Мов паралітик той на роздорожжю»: Вивчення повісті І.Франка «Перехресні стежки» // Українська

мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 1999. – № 3. – С. 30-32.

2. Куцевол О. Чи потрібен Рафалович Україні: Система уроків за повістю Франка «Перехресні стежки» // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 6. – С. 84-99.

3. Панченко В. Любов і боротьба Євгена Рафаловича (Повість Івана Франка «Перехресні стежки») // Дивослово. – 1999. – № 9. – С. 32-37.

4. Панченко В. Любов і боротьба Євгена Рафаловича (Повість Івана Франка «Перехресні стежки») // Дивослово. – 1999. – № 10. – С. 40-45.

5. Привалова С. Аналіз мови художнього твору: (на прикладі вивчення повісті І. Франка «Перехресні стежки»). 10 кл. // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 1. – С. 21-27.

6. Устенко Л. Координати роздоріж: тематика і проблематика повісті «Перехресні стежки»: розробка уроку // Українська мова та література. – 2006. – вересень (№ 33-34). – С. 33-34.

7. Чорна І. Традиції Достоєвського у повісті Франка «Перехресні стежки» // Зарубіжна література в школах України. – 2010. – № 11. – С. 24-26.

8. Шишко О. Проблема злочину і кари та подружніх взаємовідносин у повісті Івана Франка «Перехресні стежки» (інтегрований урок у 10 класі) // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 3. – С. 42-49.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДРАМА «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ» ІВАНА ФРАНКА

ПЛАН

- 1. Фольклорна основа твору («Пісня про шандаря»). Історія написання. Сценічна історія.*
- 2. Традиції і новаторство в жанрі соціально-психологічної драми. Риси трагічного у п'єсі.*
- 3. Психолого-філософський характер конфлікту драми.*
- 4. Майстерність зображення трагічної долі героїв. Психологічна вмотивованість вчинків (Микола, Анна, Михайло).*

Художні тексти:

Іван Франко «Украдене щастя»

Практичне завдання:

- З літературознавчого словника виписати та повторити визначення термінів драма, трагедія.
- Підготуватись до диспуту «Хто у кого украв щастя?»

Критична і методична література:

- Домарецька Г., Матуш Р., Оришин Р. Франкове слово у школі. – Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 2008. – 224 с.
- Історія української літератури. ХІХ ст. (70-90-ті роки): У 2 кн.: Підручник / О.Д. Гнідан, Л.С. Дем'янівська та ін. / Заг. ред. О. Гнідан. – К.: Вища школа, 2003. – Кн. 2. – 439 с.
- Історія української літератури. ХІХ століття: У 2 кн. – Кн. 2: Підручник / За ред. акад. М.Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – 712 с.

4. Мороз Л. Драматургія І.Франка // Дивослово. – 1996. – № 5-6. – С. 3-7.
5. Павлів Л. Проблема особистого щастя у драмі Івана Франка «Украдене щастя» // Дивослово. – 2009. – № 11. – С. 24-26.
6. Франко І. Жіноча неволя в руських піснях народних // Франко І. Зібрання творів у 50 тт. – К.: Наукова думка, 1980. – Т. 26. – С. 210-253.
7. Франкова криниця: Вивчення творчості І. Я. Франка в школі / За ред. Л.М. Кіліченко. – К.: Радянська школа, 1991. – 288 с.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ: МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Іван Нечуй-Левицький

1. Новизна осмислення селянської тематики у творчості І.Нечуя-Левицького.
2. У якому жанрі найповніше виявився талант І.Нечуя-Левицького? За що І.Франко назвав його «всеобіймаючим оком України»?
3. Які риси характеру зближують Мотрю і Мелашку з повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»?
4. Розкрийте традиції національного побуту та моралі у повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
5. Дайте своє розуміння гумору та сатири. З'ясуйте прийоми гумору та сатири у повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
6. В яких творах автора представлена історична тема? У чому полягає актуальність історичної теми?

7. Денаціоналізація українців, перевертнів у творах І.Нечуя-Левицького.

8. Що таке реалізм? В чому проявилися реалістичні тенденції повісті І.Нечуя-Левицького «Микола Джеря»?

9. Дайте своє розуміння автобіографізму в художньому творі. Наведіть приклади автобіографізму у вивчених творах І.Нечуя-Левицького.

10. Що таке історичний твір та твір на історичну тему? Прокоментуйте під цим кутом зору твори І.Нечуя-Левицького «Князь Єремія Вишневецький» та «Гетьман Іван Виговський».

11. У яких творах найповніше розкрита тема духовенства? Наведіть приклади.

Панас Мирний

1. Чому, на ваш погляд, саме Панас Мирний вважається основоположником соціально-психологічної прози в українській літературі?

2. Назвіть особливості роману як жанру. Доведіть, що «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – соціально-психологічний роман.

3. З'ясуйте історію створення роману Панаса Мирного та І.Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

4. Розкрийте високий духовний потенціал народу, втілений в образах-персонажах роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).

5. Розкрийте символічне значення назви роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» у зв'язку із змістом твору.

6. У чому незвичайність долі Чіпки? (За романом «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика).

7. Розкрийте, за яких обставин стався моральний злам особистості Чіпки, чи був у нього інший вихід?
8. Визначте загальнолюдське і національне у зображенні боротьби за соціальну справедливість (за романом «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).
9. Чому роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» вперше було надруковано за кордоном, а не в Україні?
10. Чи залишив автор можливість вибору для Христі Притики («Повія»)?
11. Назвіть засоби творення характеру в художньому творі. З'ясуйте засоби характеротворення у романі Панаса Мирного «Повія».
12. У чому полягає еволюція повістей Панаса Мирного?
13. Дайте визначення утопії. З'ясуйте жанр твору Панаса Мирного «Сон».

Борис Грінченко

1. Розкрийте значення творчості Б.Грінченка для української культури.
2. На прикладі оповідань Б.Грінченка покажіть способи творення психологічного портрету персонажа.
3. Розкрийте душевну драму «маленької» людини в оповіданні Б.Грінченка «Каторжна».
4. Дайте поняття діалогії. З'ясуйте, чому твори Б.Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами» є діалогією?
5. У чому полягає новаторство проблематики діалогії «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами»?
6. Які жанри лірики характерні для літератури другої половини XIX ст.? В яких жанрах лірики творив Б.Грінченко? Наведіть 5-6 прикладів, прокоментуйте їх.

Марко Кропивницький

1. Охарактеризуйте соціально-моральну проблематику драматургії М.Кропивницького.
2. Якими постатями драматург збагачує галерею жіночих образів?
3. М.Кропивницький та зародження українського професійного театру.
4. Тематика, жанри драматургії М.Кропивницького. Найхарактерніші риси стилю його п'єс.
5. Охарактеризуйте роль і місце М.Кропивницького у створенні першого українського професійного театру.
6. Чому М.Кропивницького вважають засновником першого дитячого театру в Україні?

Михайло Старицький

1. З'ясуйте роль М.Старицького у розвитку українського професійного театру.
2. Назвіть основні теми та проблеми п'єс М.Старицького.
3. У яких прозових жанрах працював М.Старицький? Назвіть відповідні художні твори.
4. Охарактеризуйте особливості поетики історичної драматургії митця.
5. До якого жанру лірики належить поезія «Виклик»?
6. Розкажіть про творчу співпрацю між М.Старицьким та М.Лисенком.
7. Що таке лірика? В яких жанрах лірики творив М.Старицький? Наведіть приклади, прокоментуйте їх.
8. Чому історична романістика письменника не була опублікована за життя автора? Чим обумовлений вибір головних героїв романів?

9. У яких жанрах, на Вашу думку, М.Старицький здобув найбільше визнання?

Іван Карпенко-Карий

1. Розкрийте на відомих вам п'єсах І.Карпенка-Карого національне і загальнолюдське.

2. Смішний чи страшний Пузир у п'єсі І.Карпенка-Карого «Хазяїн»? Думку обгрунтуйте.

3. Дайте оцінку Пузиря з п'єси І.Карпенка-Карого «Хазяїн» з погляду сучасного читача.

4. Як у мові Пузиря виявляються його негативні риси?

5. Звідки у суспільстві, на ваш погляд, беруться такі люди, як Феноген і Ліхтаренко? Чи існують вони в нашому соціумі, думку доведіть.

6. Назвіть спільні риси в характерах і прагненнях Калитки і Пузиря.

7. Які засоби творення комічного використовував у своїх творах І.Карпенко-Карий?

8. Які національні особливості жанру української комедії, зокрема у творчості І.Карпенка-Карого, ви можете назвати?

9. Яке співвідношення реалістичної і романтичної поетики у драматургії І.Карпенка-Карого?

10. Які п'єси присвячено проблемам української інтелігенції?

11. В яких жанрах драми працював І. Карпенко-Карий? З'ясуйте жанри таких творів драматурга: «Наймичка», «Безталанна», «Суєта», «Мартин Боруля», «Сава Чалий». Прокоментуйте визначені жанри.

12. Родина Тобілевичів та український театр.

13. Жанрова різноманітність драматургії І.Карпенка-Карого. Майстерність психологічних драм.

14. У чому полягає трагедія Сави Чалого з однойменної п'єси?

Іван Франко

1. Доведіть слушність висловлення М.Коцюбинського про І.Франка: «Франко – лірик високої проби, і його ліричні твори просяться часто в музику».

2. У кого з героїв драми І.Франка «Украдене щастя» викрадено щастя. Думку доведіть.

3. Розкрийте тему інтимної сповіді у вірші І.Франка «Чого являєшся мені у сні»?

4. У чому полягає новаторство І.Франка у повісті «Борислав сміється»?

5. Назвіть твори І.Франка, що належать до малої прози.

6. Яким темам присвячено переважну більшість сатиричних творів письменника?

7. Для чого у поемі «Мойсей» автор увів притчу про терен?

8. Наведіть приклади елементів натуралізму у творчості І.Франка.

9. Яке значення має кримінальний сюжет у повістевій творчості І.Франка?

10. У чому спостерігається еволюція світогляду І.Франка? І.Франко та ідея соборності України.

11. Що ви розумієте під поняттям циклізації ліричних творів? Назвіть розділи та цикли збірки І.Франка «З вершин і низин».

12. Що таке сонет? Назвіть цикли сонетів збірки «З вершин і низин». У чому новаторство І.Франка у цьому жанрі?

13. Дайте своє розуміння інтимної лірики. Наведіть приклади інтимної лірики І.Франка. Проаналізуйте конкретні тексти.

14. Дайте визначення поеми. Доведіть, що «Мойсей» І.Франка за жанром поема.
16. Дайте жанрову характеристику твору І.Франка «Перехресні стежки».
18. Дайте визначення драми. Доведіть, що «Украдене щастя» І.Франка – соціально-психологічна драма.
20. З'ясуйте, у чому полягає актуальність, політична гострота, багатство тем і проблем прозових творів І.Франка, їх філософське спрямування.
21. Елементи утопії у повісті І.Франка «Захар Беркут».
22. Характер зображення «основ суспільності» в однойменному романі та інших творах І.Франка.
25. Чи можна І.Франка назвати гуманістом, що вірить у перемогу добра? Назвіть приклади таких творів.
26. У яких творах І.Франко звертається до теми фатального кохання? Чим закінчуються подібні історії?
27. Охарактеризуйте літературну епоху, у якій творив І.Франко. Хто з його учителів зробив найбільше для становлення таланту?
28. До яких літературних шкіл долучився, як автор чи співавтор І.Франко?
29. Автобіографічний елемент у творчості І.Франка: функції, місце, значення.
30. Чому новелу «Сойчине крило» називають художнім шедевром? Чому цей текст не вивчався раніше?

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Енциклопедизм спадщини І.Франка, унікальність доробку для розвитку літератури.
2. Еволюція суспільно-політичного ідеалу: від соціалізму до національно-державної ідеї.
3. Розмаїття раних спроб пера, динамізм поетичного доробку.
4. Майстерність політичної поезії, жанрово-тематичне збагачення лірики.
5. Жанр притчі та легенди у творчості Івана Франка.
6. Автобіографізм поезій Івана Франка.
7. Тяжіння до модернізму у творчості Івана Франка.
8. Універсальний характер поем Івана Франка.
9. Біблійні мотиви у творчості Івана Франка.
10. Поєми-казки: особливості змісту й форми.
11. Твори Івана Франка на тему шкільного життя й навчання.
12. Іван Франко – теоретик і критик української літератури.
13. Тема інтимної сповіді у творчості Івана Франка.
14. Іван Франко – фольклорист та вчений.
15. Значення творчості Івана Франка для становлення українського письменства.
16. Іван Франко – перекладач.
17. Тема героїчної боротьби русичів у історичній повісті «Захар Беркут».
18. Іван Франко: модернізація форми, поліфонія філософських символів.
19. Фройдівська психоаналітика у драматургії І.Франка.
20. Франко та новітні напрями літератури.

21. Народнопоетична основа поезій Івана Франка «Зів'яле листя».
22. Текстуальність та інтертекстуальність роману «Перехресні стежки» Івана Франка.
23. Іван Франко в художній літературі.
24. Іван Франко дослідник життя і творчості Тараса Шевченка.
25. Іван Франко і національна філософія.
26. Культурологічні аспекти творчості Івана Франка.
27. Наукова бібліографія про Івана Франка.
28. Автобіографізм – домінанта творчості Івана Франка.
29. Іван Франко і Біблія.
30. Іван Франко і Михайло Драгоманов.
31. Іван Франко і жінки.
32. Іван Франко і слов'янський світ. Літературні дискусії.
33. Філософія української ідеї у творчості Івана Франка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2 ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ

(2 год)

1. Літературно-естетичні погляди. Формування світогляду. Творчий шлях письменника.
2. Ранні оповідання та повісті (вінницький період творчості).
3. Тематика та жанрово-стильова специфіка новелістики.
4. Особливості поетичного світу у повісті «Тіні забутих предків».

ЛІТЕРАТУРА

1. Агєєва В. Українська імпресіоністична проза: про творчість М.Коцюбинського, О.Кобилянської, Г.Косинки. – К., 1994.– 158 с.
2. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – початку XX століття. – Львів, 1999. – 276 с.
3. Кузнєцов Ю. Імпресіонізм в українській прозі к. XIX – початку XX століття: проблеми естетики і поетики. – К., 1995. – 205 с.
4. Куцевол О. Вивчення життя і творчості М.Коцюбинського через рецепцію літератури і літературно-документальних джерел. – Вінниця, 2016.
5. Меншій А. «Напоєні красою слів твоїх...» «школа» М.Коцюбинського в українському постімпресіонізмі. – Миколаїв, 2016. 580 с.
6. Поліщук Я. «І ката, і героя він любив... Літературний портрет, К.: Академія, 2010. – 300 с.
7. Хоменко Б. Подільськими стежками М.Коцюбинського. – Вінниця, 2004. – 143 с.

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(2 год)

1. Життєвий і творчий шлях письменниці. Творче становлення. Ідеї Ф.Ніцше та їх вплив на формування літературно-естетичних поглядів.
2. Традиції і новаторство малої прози. Своєрідність стильової манери.
3. Соціальні та психологічні аспекти у розкритті теми жінки у творчості О.Кобилянської.
4. Неоромантичний дискурс повісті «У неділю рано зілля копала».

ЛІТЕРАТУРА

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. – К., 2003.
2. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза: про творчість М.Коцюбинського, О.Кобилянської, Г.Косинки. – К., 1994.– 158 с.
3. Демченко І. Особливості поетики О.Кобилянської. – К., 2001.
4. Камінчук О. Провісниця українського модернізму: Ольга Кобилянська // Дивослово. – 2004. – № 5. – С. 36-39.
5. Павличко С. Фемінізм. – К., 2002.
6. Хмелюк М. Пошуки жіночого самовираження у ранній творчості О.Кобилянської // Дивослово. – 2013. – № 2.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

(2 год)

1. Формування таланту Лесі Українки. Літературно-естетичні погляди. Поняття про неоромантизм.
2. Особливості поетики, інтелектуалізм ліричних творів.

3. Джерела мотивів і образів поем.
4. Новаторство неоромантичної драматургії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агеєва В. Поетеса зламу століть. – К., 1991. – 261 с.
2. Бичко А. Леся Українка: світоглядно-філософський погляд. – К., 2000.
3. Денисюк І. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999.
4. Зборовська Н. Моя Леся Українка. Есеї. – Тернопіль, 20002.
5. Зеров М. Леся Українка // Зеров М. Українське письменство ХІХ ст. Нариси з новітнього українського письменства. – Дрогобич, 2007.
6. Костенко А. Леся Українка. – К., 2006. – 312 с.
7. Филипович П. Образ Прометея у творах Лесі Українки // Филипович П. Літературно-критичні статті. – К., 1999. – С. 109-116.

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

(2 год)

1. Головні етапи творчого становлення.
2. Риси експресіонізму. Ознаки стилізованої манери.
3. Збірка «Синя книжечка» та «Камінний хрест».
4. Збірка «Земля». Творчість 1926-1936 р.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнідан О. Василь Стефаник: життя і творчість. – К., 1991.
2. Ляхова К. Національні й загальнолюдські ідеали в новелі В.Стефаника «Марія» // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 11. – С. 3-6.

3. Погребенник В. З думкою про суверенність народу // Дивослово. – 1996. – № 9. – С. 6-8.
4. Соловей О. Чи кожен здатний винести свій хрест ще за життя не лігши в домовину: Творчість В. Стефаніка // Дивослово. – 2000. – № 5. – С. 44-46.
5. Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаніка // Сучасність, 1989.
6. Шумило Н. Літературний феномен Василя Стефаніка: національний варіант експресіонізму// Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 3. – С. 34-42.
7. Яцків Н. Художньо-психологічний образ землі та селянина в інтерпретації Емілі Золя і Василя Стефаніка // Всесвіт. – 1999. – № 9-10.

ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ

(2 год)

1. Життєвий і творчий шлях. Суспільно-естетичні погляди.
2. Мотиви. Образний світ, жанрова структура поетичних текстів.
3. Місце поета в історії української літератури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жулинський М. Слово і доля. – К., 2002.
2. Мойсеєнко А. Олександр Олесь// Гроно нездоланих співців. – К., 1997. – С. 27-34.
3. Неврлий М. Олександр Олесь: життя і творчість. – К., 1994. – 173 с.
4. Чернова І. Міфологема долі в художньому світі Олександра Олеся // Слово і час. – 1998. – № 12. – С. 54-60.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

ПРОЗА МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ІМПРЕСІОНІЗМУ

ПЛАН

- 1. Жанр новели у творчості М.Коцюбинського. Еволюція художньої свідомості.*
- 2. Художні особливості лірико-імпресіоністичної новели «Цвіт яблуні».*
- 3. Автобіографічна основа новели «Інтермеццо». Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу.*
- 4. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи, ускладнена метафоричність у «Інтермеццо».*
- 5. Значення стильового новаторства М.Коцюбинського для української літератури.*

Художні тексти:

Михайло Коцюбинський «Інтермеццо», «Цвіт яблуні»

Практичне завдання:

1. Охарактеризуйте роль пейзажу, звукових образів, світлотіні.
2. Законспекуйте статтю Л.Новиченка «Золотий засів».

Критична і методична література:

1. Агеева В. Імпресіоністична поетика Михайла Коцюбинського // Слово і час. – 1994. – № 9-10. – С. 11-17.

2. Демчук О. Загадка дійових осіб у новелі «Інтермеццо» // Українська мова й література в школі. – 2000. – № 2. – С. 24-25.
3. Калениченко Н. Проза М. Коцюбинського і суміжні види мистецтва // Слово і час. – 2004. – № 6. – С. 3-9.
4. Кузнецов Ю. Імпресіонізм як мрія про гармонію (на прикладі новели М.Коцюбинського «Інтермеццо» // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 1999. – № 2.
5. Лесин В. Система образів твору: Новела М.Коцюбинського «Інтермеццо» // Дивослово. – 2000. – № 8. – С. 7-9.
6. Логвин Г. М.Коцюбинський і імпресіонізм // Дивослово. – 1996. – № 10. – С.17-20.
7. Новикова Л. Імпресіонізм новели Михайла Коцюбинського «Інтермеццо» // Дивослово. – 2005. – № 6. – С. 19-20.
8. Новиченко Л.М. Золотий засів // Українські дожовтневі письменники. – К.: Радянська школа, 1985. – С. 229-231.
9. Филипович П. «Цвіт яблуні» М.Коцюбинського // Филипович П. Літературно-критичні статті. – К., 1991. – С. 117-125.
10. Філатова О. Імпресіонізм в українській прозі початку ХХ століття // Слово і час. – 1999. – № 6. – С. 66-69.
11. Федоренко Є. Пошуки Михайла Коцюбинського-стиліста // Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. : у 3 кн. – К. : Рось, 1994. – Кн. 1. – С. 83-99.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

НОВАТОРСТВО НЕОРОМАНТИЧНОЇ ДРАМАТУРГІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ. ДРАМА-ФЕЄРІЯ «ЛІСОВА ПІСНЯ»

ПЛАН

- 1. Фольклорно-міфологічна основа сюжету твору. Історія написання.*
- 2. Неоромантичне утвердження духовно-естетичної сутності людини, її творчих можливостей.*
- 3. Сюжетно-композиційна структура твору. Характер проблематики.*
- 4. Символічність образної картини п'єси. Симбіоз високої духовності Мавки та буденного прагматизму Лукаша.*
- 5. Художні особливості драми-феєрії.*

Художні тексти:

Леся Українка «Лісова пісня»

Практичне завдання:

1. З літературознавчого словника виписати значення терміну драма-феєрія.
2. Чому драму-феєрію «Лісова пісня» називають гімном краси рідного Полісся? Думку обґрунтуйте.

Критична і методична література:

1. Агеєва В. Їм промовляти душа моя буде. «Лісова пісня» Лесі Українки та її інтерпретації. – К.: Факт, 2002. – 223 с.
2. Давидюк В. Позатекстова міфологічна символіка «Лісової пісні» // Дивослово. – 1994. – № 2. – С. 6-9.

3. Зборовська Н. Моя Леся Українка. Есей. – Тернопіль, 2002.
4. Кухта Н. Народознавча основа «Лісової пісні» Лесі Українки // Дивослово. – 1997. – № 4. – С. 28-30.
2. Поліщук Я. «Лісова пісня» Лесі Українки: неопоганство і семантика міфу // Дивослово. – 2000. – № 3. – С. 2-7.
3. Скупейко Л. Казка і міф у драмі Лесі Українки «Лісова пісня» // Слово і час. – 2000. – № 8. – С. 55-65.
4. Солдатова Л. «Лісова пісня» – шедевр. Чому? // Урок української. – 2003. – № 5-6. – С. 44-46.
5. Сушевський Б., Слоньовська О. «Лісова пісня» Лесі Українки – гімн красі рідного Полісся, шедевр нової драматургії. Два світи в драмі // Українська мова та література. – 2001. – № 6. – С. 10-11.
6. Хороб С. Неоромантизм Лесі Українки в контексті західноєвропейської модерної драми // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 6. – С. 26-31.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

СИМВОЛІСТСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПОВІСТІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ «ЗЕМЛЯ»

ПЛАН

1. Історія виникнення задуму та написання повісті «Земля».
2. Жанрово-тематична специфіка твору, філософське розуміння порушених вічних проблем.
3. Психологізм творення чоловічих образів.
4. Специфіка творення жіночих образів.
5. Поетизація та символізація природи як новаторство О.Кобилянської. Образ землі.

Художні тексти:

Ольга Кобилянська. Повість «Земля»

Практичне завдання:

1. У чому полягає модерністична проблема сакральномістичного зв'язку людини із землею.
2. У яких епізодах твору є елементи детективного сюжету? З якими образами вони пов'язані?

Критична і методична література:

1. Гоч С. Художня специфіка вітального образу землі в однойменних романах «Земля» Е.Золя та О.Кобилянської // Зарубіжна література. – 2009. – № 4. – С. 9-11.
2. Гузар З. Ольга Кобилянська: Семінарій. – К.: Вища школа, 1990. – 167 с.
3. Демченко І. Особливості поетики О.Кобилянської. – К., 2001.
4. Дорошенко А. Влада землі – зло чи благо // Слово і час. – 1992. – № 8.
5. Ковальчук О. Письменницька позиція в повісті О.Кобилянської «Земля» // Дивослово. – 1993. – № 2.
6. Погребенник Ф. Ольга Кобилянська: до 125-річчя від дня народження. – К., 1988. – 48 с.
7. Тимків Н. Своєрідність авторської позиції в повісті О.Кобилянської «Земля» // Дивослово. – 2005. – № 3. – С. 5-10.
8. Ткачук М. Художня своєрідність роману «Земля» Ольги Кобилянської // Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Наукові записки. Серія літературознавство // Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2013. – вип. 38. – С. 65-81.

9. Филипович П. Спустошена ідилія («Земля» О.Кобилянської) // Филипович П. Літературно-критичні статті. – К., 1991. – С. 143-157.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

ЛЮДИНА ТА ЇЇ БУТТЯ У ТВОРАХ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ПЛАН

1. *Експресіоністична природа у новелах В.Стефаніка. Характер психологічної напруги в розгортанні конфлікту.*
2. *Трактування теми еміграції в новелі «Камінний хрест». Трагедія втрати гармонії. Життєва основа твору.*
3. *Тема військової служби у чужому війську й рекрутчини («Виводили з села», «Стратився»).*
4. *Тема гріха й кари («Сама-саміська»).*
5. *Тема імперіалістичної війни та життя народу в умовах окупації панською Польщею («Марія», «Мати», «Діточа пригода», «Вона – земля», «Воєнні шкоди»).*
6. *Прийоми творення образів. Функція художньої деталі.*

Художні тексти:

Василь Стефанік «Палій», «Сама-саміська», «Мое слово», «Дорога», «Камінний хрест», «Новина», «Кленові листки», «Синя книжечка», «Катруся», «Виводили з села», «Стратився», «Вона – земля», «Діточа пригода», «Марія», «Мати», «Сини», «Воєнні шкоди», «Морітурі», «Дурні баби»

Практичне завдання:

1. Охарактеризуйте моногеройні новели В.Стефаніка.

2. Яку функцію виконує художня деталь у новелістиці В.Стефаніка?

Критична і методична література:

1. Варчук В. Василь Стефанік «Городчик до Бога ридав...»: до проблеми вибору основного тексту // Слово і час. – 2011. – № 6. – С. 71-81.

2. Гнідан О. Василь Стефанік: життя і творчість. – К., 1991.

3. Коцюбинська М. «Безлично голі образки» і біле світло абсолюту: Творчість В.Стефаніка // Слово і час. – 1992. – № 5. – С. 14-21.

4. Ляхова К. Національні й загальнолюдські ідеали в новелі В.Стефаніка «Марія» // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 11. – С. 3-6.

5. Погребенник В. Від антимілітаристського до національно-патріотичного пафосу: (новела «Марія» В.Стефаніка) // Дивослово. – 1998. – № 3.

6. Слоньовська О., Сушевський Б. Василь Стефанік – майстер психологічної новели: проблема еміграції в новелах Василя Стефаніка // Українська мова та література. – 2001. – № 3. – С. 6-7.

7. Соловей О. Чи кожен здатний винести свій хрест ще за життя не лігши в домовину: Творчість В.Стефаніка // Дивослово. – 2000. – № 5. – С. 44-46.

8. Токарик М. Новели Василя Стефаніка як експресіоністичне відображення дійсності // Дивослово. – 2003. – № 2. – С. 64-66.

9. Черненко О. Експресіонізм у творчості В.Стефаніка // Сучасність. – 1989. – № 8.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО – МАЙСТЕР ПСИХОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРОТВОРЕННЯ. НОВАТОРСТВО ПРОЗИ ТА ДРАМАТУРГІЇ

ПЛАН

1. *Формування світогляду письменника та політика.*
2. *Оповідання письменника як зразок нового стилю: проблемність, нетрадиційність у відображенні індивідуума («Зіна», «Контрасти», «Раб краси» та інші).*
3. *Своєрідність сатиричної прози В. Винниченка («Малорос-європеєць», «Студент», «На лоні природи» тощо).*
4. *Проблема митця і суспільства у п'єсі «Чорна Пантера і Білий Медвідь». Проблема екзистенційного вибору у п'єсі.*
5. *Егоїзм і самозречення героїв п'єси.*

Художні тексти:

Володимир Винниченко: «Суд», «Салдатики!», «Малорос-європеєць», «Студент», «Зіна», «Контрасти», «На лоні природи», «Раб краси», «Чорна Пантера і Білий Медвідь».

Практичне завдання:

Прокоментуйте слова І. Франка про В. Винниченка:

1. «Серед млявої, тонко-артистичної та малосилої або ординарно шаблонної та безталанної генерації сучасних українських письменників виринуло щось таке дуже, рішуче, мускулисте і повне темпераменту, щось таке, що не лізе в кишеню за словом, а сипле його потоками, що не сіє крізь сито, а валить валом як саме життя, всуміш, українське, московське, калічене й чисте, як срібло, що не знає меж своєї обсервації і

границь своїй пластичній творчості. І відкіля ти взявся у нас такий? – хочеться по кожному оповіданні запитати д. Винниченка...».

2. Які художні засоби використовував найчастіше В.Винниченко, щоб передати порухи душі, зміни настроїв і вражень, поглядів героїв?

Критична і методична література:

1. Винниченко Р. Володимир Кирилович Винниченко (біографічна канва) / Р.Винниченко // Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики: у 3 кн. – К.: Рось, 1994. – Кн. 1. – С. 312-316.

2. Винниченко В. Открытое письмо к русским писателям / В. Винниченко // Слово і час. – 2000. – № 7. – С. 46-49.

3. Гнідан О. Володимир Винниченко / О.Гнідан // Володимир Винниченко. Грицько Григоренко. Штрихи до портретів / О.Гнідан, Д.Лем'янівська, Л.Йолкіна, А.Гуляк. – К.: Вища школа, 1995. – С. 4-122.

4. Грищенко В. Хто кого боїться?: Зображення інстинкту натовпу в оповіданнях В.Винниченка // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 1. – С. 60-66.

5. Денисюк Т. Новелістика В.Винниченка: поетика сюжету і композиції // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 1. – С. 63-64.

6. Костюк Г. Світ Винниченкових образів та ідей // Слово і час. – 1990. – № 7. – С. 14-26.

7. Пастух Б. Розворушити українське письменство: Проблема «чесності з собою» та морально-етичні концепції Володимира Винниченка / Б.Пастух // Дзвін. – 2006. – № 2. – С. 123-126.

8. Шаповал Ю. Винниченко без броду / Ю. Шаповал // День. – 2011. – 25-26 березня.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

ФОРМУВАННЯ НОВОГО ЕСТЕТИЧНОГО ПРОСТОРУ В ЛІРИЦІ ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ

ПЛАН

1. Інтимно-пейзажна лірика Олександра Олеса. Особливості вираження образного мислення.

2. Громадянські мотиви у ліриці 1905-1907 р.

3. Поетизація Олександром Олесем національно-визвольного руху 1917-1920 р.

4. Тематика та образність лірики емігрантського періоду.

5. Неоромантичні та символістські ознаки стилю Олександра Олеса.

Художні тексти:

Олександр Олесь. «Айстри», «Ой не квітни, весно», «Чари ночі», «Три менти», «Ми не кинемо зброї своєї», «Яка краса: відродження країни!», «О слово рідне!», «Щороку», «Живи, Україно, живи для краси...», «Воля! Воля? Сниться може?...», «Рідна мова в рідній школі», «Народе – страднику», «По дорозі в Казку», «Над Дніпром», «Ніч на полонині», «Замовкніть всі: великий час прийшов», «З військом за волю боролися ми...», «Голод», «Подайте вістоньку через усі перепони», «Цілую вас в прекрасну вашу руку», «Не нам від сорому горіти»

Практичне завдання:

1. Поясніть, чому Олександра Олеся називають «українським Петраркою»?
2. Які художні прийоми найчастіше використовував у віршах Олександр Олесь?
3. Чому Олеся називали «поетом контрастів»?

Критична і методична література:

1. Генік-Березовська З. Невідоме лібрето О.Олеся // Слово і час. – 2000. – № 1. – С. 51-54.
2. Жулинський М. Олександр Олесь // Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. – К., 1990. – С. 92-107.
3. Зеров М. Поезія Олеся і спроби нового її трактування // Твори: У 2-х т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 537-547.
4. Неврлий М. Олександр Олесь: Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1994.
5. Письменний В. Олександр Олесь // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С. 90-101.
6. Радишевський Р. Журба і радість Олександра Олеся // Олександр Олесь. Твори: у 2-х т. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 1.
7. Франко І. О.Олесь з журбою радість обнялась. Поезії // Франко І. Збір. творів у 50-ти т. – К., 1982. – Т. 37. – С. 224-227.
8. Чернова І. Міфологема долі в художньому світі О.Олеся // Слово і час. – 1998. – № 12. – С. 19-21.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 15

**ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ МАНЕРИ СТЕПАНА
ВАСИЛЬЧЕНКА ТА АРХИПА ТЕСЛЕНКА**

ПЛАН

1. *Морально-етична проблематика у творах «Дош», «Мужицький ангел», «Мужицька арифметика», «Свекор», «Приблуда» С.Васильченка.*

2. *Тема неординарної особистості в повісті «Талант» С.Васильченка.*

3. *Елементи експресіонізму у «Хуторяночці», «Любові до ближнього», «За пашпортом», «Школяреві» А.Тесленка.*

4. *Композиційні особливості повісті «Страчене життя» А.Тесленка..*

Художні тексти:

С.Васильченко: «Дош», «Мужицький ангел», «Мужицька арифметика», «Свекор», «Приблуда», «Талант».

А.Тесленко: «Хуторяночка», «Любов до ближнього», «За пашпортом», «Школяр»

Практичне завдання:

1. Які теми найчастіше перебувають у полі зору С.Васильченка та А.Тесленка?

2. У чому полягає відмінність стильової манери прозаїків?

Критична і методична література:

1. Дуб Р., Поліщук В. Вивчення творчості Степана Васильченка: Посібник для вчителів. – К.: Радянська школа, 1984. – 96 с.

2. Ковалець Л. Нестрачене життя Архипа Тесленка і Оленки Панасенко // Дивослово. – 2002. – № 3. – С. 8-10.

3. Історія української літератури та літературно-критичної думки кінця XIX-початку XX століття: Підручник / За ред. О.А.Галич. – Луганськ: Альма-матер, 2008. – 480 с.

4. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст.: У 2 кн.: Підручник / За ред. О.Д.Гнідан. – К.: Либідь, 2005. – Кн.1. – 624 с.

5. Палієнко М. Національна інтелігенція в боротьбі за українське слово: Кінець XIX – початок XX ст. // Визвольний шлях. – 1999. – № 1. – С. 81-89.

6. Турган О. Степан Васильченко. Життя і творчість. – Запоріжжя: ЗДУ, 2000. – 170 с.

7. Шумило Н. Гарячі потоки жалю і болю: Про життєвий і творчий шлях А.Тесленка // Дніпро. – 1982. – № 3. – С. 125-130.

8. Шумило Н. Під знаком національної самотності. – К.: Задруга, 2003. – 354 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Особливості малої прози раннього періоду творчості М.Коцюбинського.
2. Поетика творів «молдавського циклу» творів М.Коцюбинського.
3. Особливості «кримського циклу» творів М.Коцюбинського.
4. Новаторське прочитання повісті М.Коцюбинського «Фата моргана».
5. Імпресіоністична деталь у новелістиці М.Коцюбинського.
6. Новели О.Кобилянської з життя буковинського села.
7. Новаторство О.Кобилянської у питаннях українського фемінізму (на матеріалі повістєвої творчості).
8. Персоніфікована природа у малій прозі Ольги Кобилянської.
9. Специфіка музичної новели (на прикладі новелістики О.Кобилянської).
10. Проблема митця у поезії Лесі Українки.
11. Утвердження творчого генія народу в поезії Лесі Українки.
12. Проблема зради у драматургії Лесі Українки.
13. Неоромантичний дискурс драматургії Лесі Українки.
14. Особливості зображення двох світоглядів у драмі-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки.
15. Сатира в поезії Володимира Самійленка.
16. Національний пафос лірики Олександра Олеся.
17. Світоглядні засади поезії Богдана Лепкого.
18. Екзистенційні мотиви у новелістиці Василя Стефаника.
19. Автобіографізм прози Архипа Тесленка.

20. Дитяча тематика у малій прозі Степана Васильченка.
21. Неореалізм малої прози Володимира Винниченка.
22. Новаторство драматургії Володимира Винниченка.
23. П'єса «Чорна Пантера і Білий Медвідь»: ідейне звучання й характер проблематики.
24. Ностальгійні мотиви у ліриці Олександра Олеся.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ З КУРСУ

1. Розкриття душевної драми «маленької людини» – основний мотив у творчості:

- а) І.Нечуя-Левицького;
- б) Бориса Грінченка;
- в) І.Карпенка-Карого;
- г) Якова Щоголева.

2. «Під старою грушею, на зеленій траві спав молодий парубок, підклавши під голову білу свиту... Чорне волосся на голові, чорні рівні брови дуже виразно блищали на білій свиті. Запалене лице було гарне, але дуже молоде. Червоний пояс обвивавсь, наче гадюка, кругом тонкого стану».

- а) Чіпка Вареник («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»);
- б) Пузир («Хазяїн»);
- в) Карпо («Кайдашева сім'я»);
- г) Микола Джеря («Микола Джеря»).

3. «Вона довго терлась коло панів і набиралась од них трохи панства». Так сказав про свою героїню:

- а) І.Нечуй-Левицький;
- б) Марко Кропивницький;

- в) Павло Грабовський;
- г) І.Карпенко-Карий.

4. «Польова царівна» – так назвав Панас Мирний одну з героїнь роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»:

- а) Оришка;
- б) Галя;
- в) Мотря;
- г) Христя.

6. Бонавентура – один з персонажів п'єси І. Карпенка-Карого:

- а) «Хазяїн»;
- б) «Сто тисяч»;
- в) «Сава Чалий»;
- г) «Мартин Боруля».

7. «Ціла тухольська долина виглядала тепер мов пекло, залита огнем...». Це рядки з твору І.Франка:

- а) «Перехресні стежки»;
- б) «Захар Беркут»;
- в) «Основи суспільності»;
- г) «Ботокуди».

8. До циклу «Веснянки» І.Франка не ввійшли вірші:

- а) «Декадент»;
- б) «Гріє сонечко»;
- в) «Червона калина»;
- г) «Тричі мені являлася любов».

9. «Вона стояла над душею в Мотрі, наче осавула на панцині». Це рядки з повісті Нечуя-Левицького:

- а) «Баба Палажка і баба Параска»;
- б) «Афонський пройдисвіт»;
- в) «Кайдашева сім'я»;
- г) «Микола Джеря».

10. Постать «чумазого» розкривається у:

- а) п'єсі Карпенка-Карого «Хазяїн»;
- б) романі «Перехресні стежки» І.Франка;
- в) романі «Повія» Панаса Мирного;
- г) повісті «Борислав сміється» І.Франка.

11. Твір М.Старицького, що присвячений М.Заньковецькій, має назву:

- а) «Оборона Буші»;
- б) «Талан»;
- в) «У темряві»;
- г) «Не судилось».

12. Твір І.Нечуя-Левицького «Микола Джеря» присвячений:

- а) Марії Заньковецькій;
- б) Марку Кропивницькому;
- в) Миколі Лисенку;
- г) Михайлові Старицькому.

13. Він був організатором театральної справи в Україні, режисером, антрепренером, видавцем, перекладачем. Прізвище цієї людини:

- а) М.Старицький;
- б) М.Заньковецька;

- в) П.Грабовський;
- г) О.Кониський.

14. Назвіть автора цих творів «Каторжна», «Украла», «Дзвоник», «Брат на брата»:

- а) М.Кропивницький;
- б) О.Кониський;
- в) І.Манжура;
- г) Б.Грінченко.

15. Хто з діячів української культури сприяв виданню творів Панаса Мирного за кордоном, які не могли бути видрукувані в царській Росії в умовах заборони українського слова в зв'язку з Емським указом?

- а) П.Куліш;
- б) Марко Вовчок;
- в) Б.Грінченко;
- г) М.Драгоманов.

16. В якому з названих навчальних закладів учився І.Нечуй-Левицький?

- а) Київська духовна академія;
- б) Києво-Могилянська академія;
- в) Київський університет імені Шевченка;
- г) Київська медична академія.

17. Про кого з персонажів у творі І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» селяни говорили, що «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака?»

- а) Омелько Кайдаш;
- б) Карпо;

- в) Лаврін;
- г) Біївський пан.

18. Кому належать слова:

Книги – морська глибина:

Хто в них пірне аж до дна,

Той, хоч і труду мав досить,

Дивнії перли виносить?

- а) Я.Щоголеву;
- б) О.Кониському;
- в) І.Франкові;
- г) Б.Грінченкові.

19. Хто із названих письменників переклав Біблію українською мовою?

- а) С.Руданський, Панас Мирний;
- б) Ю.Федькович, І.Франко;
- в) І.Нечуй-Левицький, П.Куліш;
- г) М.Старицький, Б.Грінченко.

20. Хто з героїв повісті І.Нечуя-Левицького «Дві московки» говорить зі своєю матір'ю «все по-московській, та все звисока»?

- а) Василь;
- б) Марина;
- в) Івась;
- г) Ганна.

21. Кого із новоприбулих семінаристів київський митрополит порівнював із Іллею Муромцем?

- а) Петровича;
- б) Калімері;

- в) Воздвиженського;
- г) Дашковича.

22. Вкажіть, хто із названих персонажів діє у романі І.Нечуя-Левицького «Хмари»?

- а) Варка, Степанида, Саня;
- б) Марта, Ганна, Галя;
- в) Галя, Марта, Степанида;
- г) Степанида, Мокрина, Галя.

23. Кому із персонажів роману І.Нечуя-Левицького належать слова: «Ми, тату, носимо народну свиту, бо ми народовці, стаємо на бік народу; ми націонали! Ми протестуємо нашою свитою проти деспотизму, який насів на нашу українську національність, на нашу мову, на нашу літературу, на наше життя»?

- а) Дашковичеві;
- б) Сухобрусові;
- в) Радюкові;
- г) Воздвиженському.

24. Яку книжку подарував Галі при зустрічі Радюк (І.Нечуй-Левицький «Хмари»)?

- а) «Сусту» І.Карпенка-Карого;
- б) «Кобзар» Т.Шевченка;
- в) «Чорну раду» П.Куліша;
- г) «Повію» Панаса Мирного.

25. Які з названих творів на історичну тему належать І.Нечуєві-Левицькому?

- а) «Князь Єремія Вишневецький», «Облога Буші»;

- б) «Гетьман Іван Виговський», «Князь Єремія Вишневецький»;
- в) «Чорна рада», «Данило Апостол»;
- г) «Павло Полуботок», «Сава Чалий».

26. Де вперше був надрукований роман Панаса Мирного та І.Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

- а) у Львові;
- б) у Полтаві;
- в) у Женеві;
- г) у Києві.

27. Хто розповів Чіпці – героєві роману Панаса Мирного та І.Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – правду про батька?

- а) мати;
- б) бабуся Оришка;
- в) Максим Гудзь;
- г) дід Улас.

28. Які із названих жіночих імен належать героїням роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

- а) Мотря, Христя, Явдоха, Настя, Ганна;
- б) Оришка, Мотря, Галя, Явдоха, Христя;
- в) Варка, Оришка, Тодося, Настя, Наталя;
- г) Ольга, Мокрина, Мелашка, Ганна, Христя.

29. Із скількох частин складається роман Панаса Мирного «Повія»?

- а) із двох;
- б) із чотирьох;

- в) із шести;
- г) із восьми.

30. Які з названих творів належать перу Панаса Мирного?

- а) «П'яниця», «Рибалка Панас Круть», «Каторжна»;
- б) «Пригода з Кобзарем», «Дві московки», «Сон»;
- в) «П'яниця», «Лови», «Пригода з Кобзарем»;
- г) «Лихо давнє і сьогочаснє», «Непокірний», «Каторжна».

31. Як звали матір братів Сивашів із діалогії Б.Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами»?

- а) Ганна;
- б) Левантина;
- в) Домаха;
- г) Мелашка.

32. Які твори належать Б.Грінченкові?

- а) «Палійка», «Дзвоник», «В концерті», «Дзвінок»;
- б) «Украла», «Екзамен», «Сам собі пан», «Каторжна»;
- в) «Буланко», «Батько та дочка», «Лесишина челядь», «Сон»;
- г) «Дурниця», «Без хліба», «Навіжена», «Екзамен».

33. Вкажіть імена братів Сивашів – героїв діалогії Б.Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами».

- а) Тимофій, Микола, Роман;
- б) Денис, Роман, Зінько;
- в) Роман, Лаврін, Петро;
- г) Карпо, Петро, Роман.

34. Вкажіть твори, які належать М.Кропивницькому.

- а) «Не судилось», «Мартин Боруля»;

- б) «Талан», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть»;
- в) «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть»;
- г) «Лимерівна», «Суєта».

35. Вкажіть драматичні твори, які належать М.Старицькому.

- а) «Талан», «Суєта»;
- б) «Не судилось», «Украдене щастя»;
- в) «Маруся Богуславка», «Сава Чалий»;
- г) «Талан», «Не судилось».

36. Кому продав Пузир – персонаж комедії І.Карпенка-Карого «Хазяїн» – халат, який йому подарувала дружина на іменини?

- а) Золотницькому;
- б) Ліхтаренкові;
- в) Феногенові;
- г) Калиновичу.

37. Які твори І.Карпенко-Карий присвятив змалюванню життя інтелігенції?

- а) «Сава Чалий», «Сто тисяч»;
- б) «Хазяїн», «Мартин Боруля»;
- в) «Безталанна», «Наймичка»;
- г) «Суєта», «Житийське море».

38. Хто з названих театральних діячів працював у трупі корифеїв?

- а) Соломія Крушельницька, Марія Заньковецька, М.Старицький;
- б) Лесь Курбас, П.Саксаганський, М.Крушельницький;

- в) Марія Заньковецька, М.Садовський, П.Саксаганський;
- г) Катерина Рубчакова, Г.Юра, Н.Ужвій.

39. Вкажіть назву першої збірки поетичних творів І.Франка.

- а) «З вершин і низин»;
- б) «Зів'яле листя»;
- в) «Баляди і розкази»;
- г) «Semper tūro».

40. У якій збірці І.Франка вміщено цикл «Веснянки»?

- а) у збірці «Мій Ізмарагд»;
- б) у збірці «З вершин і низин»;
- в) у збірці «Давнє й нове»;
- г) у збірці «Із днів журби».

41. До якої поетичної збірки І.Франка ввійшли цикли «Вольні сонети» та «Тюремні сонети»?

- а) до збірки «З вершин і низин»;
- б) до збірки «Semper tūro»;
- в) до збірки «Давнє й нове»;
- г) до збірки «Мій Ізмарагд».

42. Як назвав І.Франко розділи поезій у збірці «Зів'яле листя»?

- а) циклами;
- б) частинами;
- в) розділами;
- г) жмутками.

43. Назвіть поеми, які належать перу І.Франка:

- а) «Великі проводи», «Текінка», «Мойсей»;

- б) «Іван Вишенський», «Мойсей», «Похорон»;
- в) «Бурятка», «Іван Вишенський»;
- г) «Текінка», «Мойсей», «Похорон».

44. У якому поетичному творі із збірки «З вершин і низин» І.Франко змалював алегоричний образ сіяча, до якого звертається:

*«Встань,
Встань орачу! Вже прогули вітри,
Проскрипів мороз, вже пройшла зима!»?*

- а) «Дивувалась зима...»;
- б) «Розвивайся, лозо, борзо...»;
- в) «Гримить! Благодатна пора наступає!»;
- г) «Гріє сонечко».

45. Вкажіть твори І.Франка, присвячені дітям:

- а) «Олівець», «Красне писання», «Отець гуморист»;
- б) «Красне писання», «Вугляр», «Свинська конституція»;
- в) «Малий Мирон», «Звірячий бюджет», «Красне писання»;
- г) «Доктор Бессервісер», «Свинська конституція», «Олівець».

46. Вкажіть персонажів драми І.Франка «Украдене щастя»:

- а) Анна, Микола, Степан;
- б) Петро, Анна, Микола;
- в) Іван, Микола, Анна;
- г) Микола, Михайло, Анна.

47. Чому в «останній рік академічного курсу» Воздвиженський «став зовсім іншим чоловіком» («Хмари» І.Нечуя-Левицького)?

- а) тому, що кохана дівчина вимагала від нього стати кращим;
- б) тому, що хотів після академії добре влаштуватися; залишитися тут;
- в) тому, що він мав серйозні наміри щодо наукової кар'єри;
- г) духовна освіта вплинула на свідомість юнака.

48. В силу яких обставин Іван – персонаж повісті І.Нечуя-Левицького «Дві московки» – ще в молодому віці деградував?

- а) батьки не мали часу виховувати його;
- б) Іван зазнав пагубної системи виховання у школі кантоністів;
- в) персонаж від народження був свавільним та грубим у поведінці;
- г) зазнав впливу Марини.

49. Чому розійшлися дороги Павла Радюка та Ольги Дашкович («Хмари» І.Нечуя-Левицького)?

- а) тому, що Радюк закохався в іншу дівчину;
- б) тому, що світоглядно це були різні, несумісні, люди;
- в) тому, що Радюк був бідним;
- г) тому, що Катерина була привабливішою.

50. Чому І.Нечуй-Левицький часто звертався до змалювання життя духовенства? Назвіть точну відповідь:

- а) ця тема була добре знайома письменникові і близька;
- б) у цій темі прозаїк мав великі можливості творення колоритних характерів;
- в) як виходець із середовища священика, І.Нечуй-Левицький не міг бути байдужим до життя і діяльності духовництва;
- г) до Нечуя про цю тему так детально не писав ніхто.

51. Які події лягли в основу написання роману І.Нечуя-Левицького «Князь Єремія Вишневецький»?

- а) битва під Берестечком;
- б) події визвольної війни (1648-1649 рр.) під проводом Хмельницького на її переможному етапі;
- в) Переяславська рада;
- г) твір не має відношення до історії.

52. У романі І.Нечуя-Левицького «Князь Єремія Вишневецький» головний герой представлений як:

- а) пропаша сила;
- б) зрадник;
- в) перевертень;
- г) патріот.

53. Чому Чіпку («Хіба ревуть воли, як ясла повні»? Панаса Мирного та І.Білика) не люблять діти і не приймають до своїх забав?

- а) тому, що він не підтримує з ними товариських стосунків;
- б) тому, що вони, як і дорослі, керували тодішніми соціальними нормами поведінки щодо безбатченків;
- в) тому, що Мотрина хата та подвір'я відлякували їх;
- г) тому, що погоджувалися, що він – чортеня.

54. Чому Галя, незважаючи на те, що була засватана за іншого, просить батьків видати її за Чіпку («Хіба ревуть воли, як ясла повні»? Панаса Мирного та І.Білика)?

- а) тому, що вона любила Чіпку і не уявляла собі життя без нього;
- б) Галя любила Чіпку і вірила, що одруження з ним змінить її життя;

в) одруження із Чіпкою Галя хотіла використати для переселення із хутора в село;

г) їй імпонувала чоловіча сила й краса Чіпки.

55. Чому після одруження з Галею Чіпка не задовольняється «домашнім» щастям («Хіба ревуть воли, як ясла повні?») Панаса Мирного та І.Білика)?

а) тому, що він вважав себе недостатньо багатим;

б) як людина енергійна і вольова, він хотів прислужитися громаді, бо лише у поєднанні особистого і громадського відчував повноту щастя;

в) Чіпка не здатний був по-справжньому любити і тому не відчував себе щасливим;

г) кохав іншу.

56. Чому Христина Притика – героїня роману Панаса Мирного «Повія» – покинула матір, рідне село і пішла до міста у найми?

а) тому, що Супруненко, не бажаючи мати Христину за невістку, підробив записку про угоду на її найми у місті, яку нібито уклав її батько із Загнибідою;

б) тому, що мати попросила Христину відпрацювати у місті за угодою, яку їм показав Супруненко;

в) тому, що у місті Христина думала заробити багато грошей;

г) шукала нових вражень, яких бракувало в селі.

57. Чому у ряді творів малої прози Б.Грінченко підіймає педагогічні проблеми?

а) тому, що як педагог-практик він розумів їх важливість для суспільного прогресу;

б) тому, що ці проблеми він легко розв'язував у своїх художніх творах;

в) тому, що до цього його схиляла дружина-педагог Марія Загірна;

г) тому, що ця тема давала можливість бути почутим.

58. Чому Наталя – героїня твору Б.Грінченка «Дзвоник» – не змогла прижитися у новому колективі?

а) тому, що вона не хотіла вчитися розмовляти по-російськи і звикати до нових норм поведінки;

б) тому, що штучно відірвана від звиклого їй середовища, у новому колективі вона не зустріла широї, співчутливої атмосфери;

в) тому, що дівчинку зразу ж залякали;

г) тому, що у неї був складний характер.

59. Чому старий Сиваш не схвалює поведінки Дениса щодо Романа («Серед темної ночі» та «Під тихими вербами» Б.Грінченка)?

а) тому, що він найбільше любив Романа і поблажливо до нього ставився;

б) тому, що він не вважав Романа винуватим перед своїми братами;

в) тому, що батько переживав за авторитет своєї сім'ї і вважав, що не варто знати односельчанам про їхні проблеми;

г) тому, що цього сина він найдовше не бачив.

60. Чому школярі після сенсаційного повідомлення, що Олександра украла у подруги хліб, через деякий час своє обурення до дівчинки змінюють на милосердя до неї?

а) тому, що так повестися наказав їм учитель;

- б) тому, що Олександра попросила вибачення за свій вчинок;
- в) тому, що під впливом учителя та його розмов з Олександрою вони зрозуміли причину її вчинку;
- г) тому, що у них не було іншого виходу.

61. Чому насправді гине Йосип Бичок – персонаж драми М.Кропивницького «Глитай, або ж Павук»?

- а) тому, що він не турбувався про свою безпеку;
- б) тому, що Андрій за будь-яку ціну вирішив його вбити;
- в) тому, що занадто багато провин у нього перед односельчанами;
- г) тому, що він щиро визнає свою провину.

62. Чому Пузир – персонаж комедії І.Карпенка-Карого «Хазяїн» – продає Золотницькому подарований йому дружиною халат?

- а) тому, що халат не подобався йому;
- б) тому, що був ширим другом;
- в) тому, що він хотів догодити Золотницькому;
- г) тому, що він хотів заробити на ньому.

63. Чому Цокуль назвав Харитину хрещеницею («Наймичка» І.Карпенка-Карого)?

- а) щоб легше було її забрати від Боруха;
- б) щоб Харитину доброзичливо прийняли у його домі;
- в) щоб налагодити комерційні стосунки з Борухом;
- г) щоб приховати свої лихі наміри щодо Харитини.

64. Чому Панас, який любив Марусю, каже, що якби бачив її, що «птопає, то ще й притокмачив би кляту – нехай тоне» («Наймичка» І.Карпенка-Карого)?

- а) тому, що Маруся не вийшла до нього на побачення;
- б) тому, що Маруся віддала перевагу Пилипові;
- в) тому, що Панас полюбив Харитину;
- г) тому, що відчув зрадливу дівочу душу.

65. Чому Мартин Боруля добивався для своєї родини дворянського титулу («Мартин Боруля» І.Карпенка-Карого)?

- а) тому, що дворянство принесло б його родині багатство;
- б) тому, що дворянство зробило б його родину більш шанованою;
- в) тому, що дворянство вивело б членів сім'ї Борулі у пани, дало б їм різні пільги;
- г) тому, що ця перспектива давала можливість емігрувати.

66. Чому Терентій Пузир скуповує землю та овець («Хазяїн» І.Карпенка-Карого)?

- а) гроші не можуть лежати у мішках, вони мають працювати;
- б) він добрий господар: вміє і любить господарювати;
- в) Пузир хоче стати багатим, щоб бути відомим по всій окрузі;
- г) у нагромадженні багатства Пузирем керує сліпа жадоба до наживи.

67. Чому І.Франко різко заперечив В.Щуратові, який прокоментував збірку «Зів'яле листя» «об'явом декадентизму в українсько-руській літературі»?

- а) тому, що для І.Франка найважливішими в його літературній творчості були громадянські настрої;
- б) тому, що відчув: В.Щурат ототожнив його із «чоловіком слабкої волі» із передмови до збірки;
- в) тому, що назріла відповідна політична ситуація;

г) тому, що відчув: В.Щурат глибоко не вник у проблематику та мотиви збірки.

68. Яку мету ставили перед собою каменярі-герої однойменного вірша І. Франка?

- а) «рівняти правді путі», «новому життю, добру новому»;
- б) «пробити тверду дорогу», «вирівняти» її;
- в) «розбити скалу», «роздробити граніт»;
- г) «раз по раз гримати о кам'яне чоло».

69. Що становить основу написання казок І. Франка?

- а) вигадані письменником історії про звірів та людей;
- б) опрацьовані світові сюжети, найчастіше – індійські;
- в) спостереження автора за поведінкою птахів, звірів та дітей;
- г) бажання працювати у різних літературних жанрах.

70. Під впливом яких обставин Вагман – персонаж твору І. Франка «Перехресні стежки» – став людиною співчутливою і доброзичливою?

- а) цьому сприяло ближче знайомство Вагмана із Рафаловичем;
- б) під впливом протистояння галицької бідноти із багачами Вагман став співчутливою і доброзичливою людиною;
- в) він був добрим завжди, але цього не помічали оточуючі;
- г) справжню цінність людського життя Вагман осмислив після пережитої трагедії з сином.

71. Чому І. Франко так безпощадно картає українців у перших рядках поеми «Мойсей»:

«Народе мій, замучений, розбитий.»

*Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу»?*

- а) тому, що гнівними словами він хотів вивести свій народ із стану байдужості, інертності, апатії щодо свого становища;
- б) тому, що поет завжди був безапеляційним у звинуваченнях байдужості українського народу до своєї долі;
- в) тому, що І.Франкові було соромно за українців перед людьми світу;
- г) тому, що інвектива – улюблений спосіб поетичного мислення І.Франка.

72. Кому з названих авторів належать неофіційні гімни України «Гімн» та «Не пора»?

- а) Я.Щоголеву;
- б) П.Грабовському;
- в) І.Франкові;
- г) І.Манжурі.

73. До подробиць особистого життя І.Франко звернувся у творі:

- а) «На дні»;
- б) «Сойчине крило»;
- в) «Основи суспільності»;
- г) «Для домашнього огнища».

74. Одним з найкращих творів І.Франка на жіночу тему вважається:

- а) «Перехресні стежки»;

- б) «Маніпулянтка»;
- в) «Домашній промисел»;
- г) «Захар Беркут».

75. У якому творі І.Франко використав форму листа?

- а) «Для домашнього огнища»;
- б) «Перехресні стежки»;
- в) «Сойчине крило»;
- г) «Маніпулянтка».

76. Кому І.Франко присвятив новелу «Батьківщина»?

- а) І.Нечую-Левицькому;
- б) М.Драгоманову;
- в) Ф.Вовку;
- г) М.Лисенку.

77. Киценька, Галя, Опанас, Fidelio – герої твору І.Франка:

- а) «Панталаха»;
- б) «Сойчине крило»;
- в) «Мойсей»;
- г) «Батьківщина».

78. У повісті «Маніпулянтка» головні перипетії розгортаються навколо проблеми:

- а) фемінізму;
- б) безземелля;
- в) еміграції;
- г) заробітчанства.

79. У якому творі І.Франка події відбуваються у новорічну ніч?

- а) «Перехресні стежки»;
- б) «Сойчине крило»;
- в) «Маніпулянтка»;
- г) «Для домашнього огнища».

80. Новели якого прозаїка прийнято називати музичними?

- а) М.Коцюбинського;
- б) В.Стефаника;
- в) В.Винниченка;
- г) О.Кобилянської.

81. В основу якого твору Ольга Кобилянська поклала пісню Марусі Чурай?

- а) «Людина»;
- б) «Царівна»;
- в) «В неділю рано зілля копала»;
- г) «Через кладку».

82. Духовна культура буковинців, краса Карпат – джерела творчості:

- а) Лесі Українки;
- б) Ольги Кобилянської;
- в) Володимира Винниченка;
- г) Михайла Коцюбинського.

83. Який твір О.Кобилянської був написаний на основі реальної трагедії?

- а) «Людина»;
- б) «Ніоба»;
- в) «Царівна»;
- г) «Земля».

84. На творчості Ольги Кобилянської позначився вплив філософії:

- а) К.Маркса;
- б) Ф.Ніцше;
- в) В.Леніна;
- г) Г.Сковороди.

85. Перші твори О.Кобилянської були написані:

- а) німецькою мовою;
- б) російською мовою;
- в) українською мовою;
- г) французькою мовою.

86. Повість «Тіні забутих предків» з'явилася після подорожі:

- а) на Поділля;
- б) на острів Капрі;
- в) до Італії;
- г) до Криворівні.

87. До кого звернені слова ліричного героя новели «Інтермеццо»: «я тобі вдячний. Ти сієш у мою душу золотий засів – хто знає, що вийде з того насіння? Може, вогні?»

- а) до неба;
- б) до сонця;
- в) до вівчарки;
- г) до поля.

88. Ідею служіння митця народіві М.Коцюбинський підносить у творі:

- а) «Цвіт яблуні»;
- б) «Коні не винні»;

- в) «В дорозі»;
- г) «Інтермеццо».

89. У якому подільському селі були написані оповідання «Ялинка» та «Харитя»?

- а) Пикові;
- б) Якушенцях;
- в) Лопатинцях;
- г) Зарванцях.

90. До якого нелегального товариства входив М.Коцюбинський?

- а) «Братство чернігівців»;
- б) «Братство тарасівців»;
- в) «Земля і воля»;
- г) «Чорний переділ».

91. М.Коцюбинський отримав диплом народного вчителя у:

- а) Вінниці;
- б) Лопатинцях;
- в) Бару;
- г) Шаргороді.

92. Дитячі роки Лесі Українки пройшли на:

- а) Волині;
- б) Поділлі;
- в) у Єгипті;
- г) Києві.

93. Хто мав найбільший вплив на формування світогляду Лесі Українки?

- а) мама;
- б) дядько Драгоманов;
- в) брат Михайлик;
- г) природа Полісся.

94. Драма Лесі Українки «Камінний господар» – це оригінальна інтерпретація «мандрівного сюжету» про:

- а) гетьмана України;
- б) славного лицаря;
- в) Робін Гуда;
- г) Дон Жуана.

95. Де похована Леся Українка?

- а) у Єгипті;
- б) у Грузії;
- в) у Києві;
- г) у Колодяжному.

96. В автобіографічній основі поезії Лесі Українки «Твої листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами» покладено стосунки поетеси з:

- а) батьком;
- б) матір'ю;
- в) В. Стефаником;
- г) С. Мержинським.

97. Хто сказав про Лесю Українку? «Від часу Шевченкового «поховайте та вставайте, кайдани порвіте» Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої, хворої дівчини?»

- а) М. Драгоманов;

- б) Панас Мирний;
- в) Олесь Гончар;
- г) І.Франко.

98. Кому Леся Українка присвятила вірш «Надія»?

- а) тітці;
- б) батькові;
- в) сестрі;
- г) матері.

99. Коли було написано «Лісову пісню»?

- а) 1911 р.;
- б) 1903 р.;
- в) 1901 р.;
- г) 1897 р.

100 Назвіть жанр «Лісової пісні» Лесі Українки:

- а) філософська поема;
- б) політична поема;
- в) драма-феєрія;
- г) драматична поема.

101. *«Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать».*

Це рядки з поезії Лесі Українки:

- а) «До мого фортепіано»;
- б) «Напис на руїні»;
- в) «Досвітні огні»;
- г) «Стояла я і слухала весну».

102. «Рідна мова в рідній школа», «Яка краса; відродження країни», «Три менти», «О слово рідне!» – це твори:

- а) Олександра Олеса;
- б) Лесі Українки;
- в) Володимира Самійленка;
- г) Богдана Лепкого.

103. Кому належать рядки:

*О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! Вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.*

- а) О.Олесю;
- б) Б.Лепкому;
- в) В.Самійленку;
- г) Лесі Українці.

104. У повісті «Страчене життя» показано трагедію:

- а) артистки;
- б) вчительки;
- в) революціонерки;
- г) селянки.

105. Іван Дідух – герой новели В.Стефаника:

- а) «Новина»;
- б) «Палій»;
- в) «Камінний хрест»;
- г) «Кленові листки».

106. З якою країною пов'язані останні роки життя В. Винниченка?

- а) з Італією;
- б) з Росією;
- в) з Німеччиною;
- г) з Францією.

107. Де помер і похований В.Винниченко?

- а) на Кіровоградщині;
- б) у Празі;
- в) у Мужені;
- г) у Парижі.

108. Який навчальний заклад закінчив В.Винниченко?

- а) Віденський університет;
- б) Петербурзьку академію;
- в) Київський університет;
- г) Львівський університет.

109. Степан Васильченко – це псевдонім:

- а) Миколи Вороного;
- б) Богдана Лепкого;
- в) Степана Панасенка;
- г) Павла Губенка.

110. Хто з названих письменників був найбільш дотичним до написання Універсалів Центральної ради?

- а) Іван Франко;
- б) Микола Вороний;
- в) Михайло Коцюбинський;
- г) Володимир Винниченко.

111. Потік свідомості, настроєвість, ліризм, філософіям, поезія в прозі – ознаки новелістичного типу мислення:

- а) М.Коцюбинського;
- б) Лесі Українки;
- в) В.Стефаника;
- г) О.Кобилянської.

112. Найбільшим сонцепоклонником української літератури вважають:

- а) В.Стефаника;
- б) В.Винниченка;
- в) О.Олеся;
- г) М.Коцюбинського.

113. Подільські сторінки життя і творчості є у доробку:

- а) О.Кобилянської;
- б) Б.Лепкого;
- в) В.Стефаника;
- г) О.Олеся.

114. Свої перші твори німецькою мовою писав:

- а) В. Стефаник;
- б) Б. Лепкий;
- в) О. Кобилянська;
- г) М. Коцюбинський.

115. Екологічні проблеми вперше звучать у творах:

- а) Лесі Українки;
- б) О.Кобилянської;
- в) В.Стефаника;
- г) В.Самійленка.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Розвиток культури й літератури II половини XIX – початку XX століття (новий етап розвитку реалізму і розширення тематики, жанрового розмаїття, новий образ позитивного героя).

2. Зображення до і пореформеного села в повісті І.Нечуя-Левицького «Микола Джеря».

3. Широта і багатобарвна панорама пореформеного села повісті «Кайдашева сім'я» І.Нечуя-Левицького. Характер сміху.

4. Сатиричне зображення духовенства в оповіданні «Афонський пройдисвіт» І.Нечуя-Левицького.

5. Зображення типових представників селянства у циклі І.Нечуя-Левицького «Баба Параска та баба Палажка». Характер сміху у творі.

6. Сюжетно-композиційні особливості та проблематика роману «Хмари» І.Нечуя-Левицького.

7. Змалювання двох поколінь української інтелігенції в романі І.Нечуя-Левицького «Хмари».

8. Зображення пролетаризації села та життя заробітчан у повісті І.Нечуя-Левицького «Бурлачка».

9. Характер зображення історичних подій у романістиці І.Нечуя-Левицького «Князь Єремія Вишневецький» або «Гетьман Іван Виговський» (на вибір студента).

10. Проблематика, композиційно-сюжетна структура та образна система роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

11. Драма Панаса Мирного «Лимерівна». Конфлікт, поєднання реалістичних і романтичних прийомів у зображенні пореформеної дійсності.

12. Тема шкільного життя, навчання та праці у творчості Б.Грінченка. Аналіз оповідань «Украла», «Дзвоник», «Олеся», «Непокірний», «Екзамен» (на вибір студента).

13. Руїнування патріархальних родинних цінностей у діалогі Б.Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами».

14. Нові тематичні обрії діалогі Б.Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами».

15. Проблематика й соціальний характер конфлікту драми М.Кропивницького «Глитай, або ж Павук».

16. Життєва основа конфліктів драми М.Старицького «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці».

17. Проблема служіння інтелігенції народові у драмі М.Старицького «Не судилось».

18. Проблема служіння інтелігенції народові у драмі М.Старицького «Талан».

19. Своєрідність основного конфлікту соціально-сатиричної комедії І.Карпенка-Карого «Мартин Боруля».

20. Соціально-сатирична комедія Карпенка-Карого «Хазяїн», особливості конфлікту й проблематики п'єси, трагікомізм образу Пузиря.

21. Специфіка комедіографічної майстерності у п'єсі І.Карпенка-Карого «Сто тисяч».

22. Проблема взаємин героя з народом в історичній трагедії «Сава Чалий» І.Карпенка-Карого.

23. Життєвий і творчий шлях Івана Франка. Формування світогляду.

24. Збірка І.Франка «З вершин і низин», композиція, тематичний, жанровий, емоційний діапазон. Вираз ідейних прагнень поета-демократа в програмному вірші «Гімн».

25. Основні мотиви збірки І.Франка «Зів'яле листя», глибокий психологізм, ліризм, народнопоетичні засоби.
26. Відображення поглядів І.Франка на історичну долю українського народу в поемі «Мойсей». Образ Мойсея.
27. Оповідання І.Франка про дітей та школу («Олівець», «Грицева шкільна наука», «Малий Мирон» та ін.).
28. Натуралістичне відображення дійсності у новелі «На дні» Івана Франка.
29. Новаторство соціально-психологічної повісті І.Франка «Перехресні стежки». Образ Євгена Рафаловича.
30. Детективне начало у повісті І.Франка «Основи суспільності». Проблематика твору.
31. Драматургія І.Франка. Жанрове та тематичне багатство. Драма «Украдене щастя».
32. Життєвий і творчий шлях Михайла Коцюбинського.
33. Вінницький період життя і творчості Михайла Коцюбинського.
34. Гуманізм ранніх творів М.Коцюбинського («Ялинка», «Маленький грішник», «Харитя» та ін.).
35. Жанрова та стильова своєрідність імпресіоністичної новели М.Коцюбинського «Інтермеццо».
36. Імпресіоністична досконалість новели М.Коцюбинського «Цвіт яблуні». Проблематика твору.
37. Фольклорні та міфологічні мотиви у повісті «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського.
38. Життєвий і творчий шлях Лесі Українки. Формування світогляду.
39. Патріотична лірика Лесі Українки («І все-таки до тебе думка лине...», «Слово, чому ти не твердая криця...», «Невільничі пісні» та ін.).

40. Життєва й фольклорна основа «Лісової пісні» Лесі Українки.
41. Образи-персонажі та засоби їх творення у «Лісовій пісні» Лесі Українки.
42. Драматична поема «Бояриня» Лесі Українки. Проблематика, художні образи.
43. Еволюція світогляду Ольги Кобилянської. Образ неоромантичного героя у новелі «Вальс меланхолік».
44. Проблема жіночої емансипації у повісті «Царівна» О.Кобилянської.
45. Неоромантичний дискурс повісті «У неділю-рано зілля копала» О.Кобилянської.
46. Проблематика повісті О.Кобилянської «Земля».
47. Образи-персонажі та засоби їх творення у повісті О.Кобилянської «Земля».
48. Життєвий і творчий шлях В.Стефаніка. Формування світогляду.
49. Тематичне розмаїття новел В.Стефаніка. Аналіз новели на вибір студента («Новина», «Сама-саміська», «Кленові листки», «Стратився»).
50. Характеристика творчості В.Стефаніка. Аналіз новели «Камінний хрест».
51. Загальна характеристика творчості Богдана Лепкого. Аналіз поезії «Журавлі».
52. Проблематика повісті А.Тесленка «Страчене життя».
53. Життєвий і творчий шлях Володимира Винниченка.
54. Мала проза В.Винниченка. Загальна характеристика збірки «Краса і сила». Характер проблематики.
55. Загальна характеристика драматургії В.Винниченка. Система морально-етичних конфліктів у п'єсі «Чорна Пантера і Білий Медвідь».

56. Ідейно-художній аналіз повісті Архипа Тесленка «Страчене життя».

57. Ідейно-художній аналіз прозової творчості Степана Васильченка. Сатиричне відображення дійсності в оповіданні «Мужицька арифметика».

58. Тема дитинства у прозовій спадщині С.Васильченка «Свекор», «Приблуда», «З дитячих вражін».

59. Тематичне розмаїття лірики Олександра Олеся. Аналіз однієї з поезій (на вибір студента).

60. Лірика Миколи Вороного. Аналіз поезії на вибір студента («Я – поет», «Молодий патріот», «За Україну!»).

СПИСОК ТВОРІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАПАМ'ЯТЬ

I МОДУЛЬ

М. Старицький «Виклик»

І.Франко «Гімн», «Декадент», пролог до поеми «Мойсей», «Каменярі», «Не пора, не пора, не пора...», «Притча про вдячність», «Притча про радість і смуток», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являешся мені у сні?».

II МОДУЛЬ

Леся Українка «Contra spem spero», «Слово, чому ти не твердая криця», «Напис на руїні (уривок)», «Красо України, Подолля!», «Лісова пісня» (уривок).

В. Самійленко «Українська мова».

Б.Лепкий «Журавлі», «Заспів».

Олександр Олесь «Чари ночі», «Європа мовчала».

ПРИМІТКА: Підкреслені вірші рекомендовані до обов'язкового заучування напам'ять.

ТВОРИ ДЛІЯ ВИВЧЕННЯ НАПАМ'ЯТЬ

М. СТАРИЦЬКИЙ

ВИКЛИК

Ніч яка, Господи! Місячна, зоряна:
Ясно, хоч голки збирай...
Вийди, кохана, працю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай!

Сядем укупі ми тут під калиною –
І над панами я пан...
Глянь, моя рибонько, – срібною хвилюю
Стелеться полем туман;

Гай чарівний, ніби променем всипаний,
Чи загадався, чи спить?
Он на стрункій та високій осичині
Листя пестливо тремтить;

Небо незміряне всипано зорями –
Що то за божа краса!
Перлами-зорями теж під тополями
Грає перлиста роса.

Ти не лякайся-но, що свої ніженьки
Вмочиш в холодну росу:
Я тебе, вірна, аж до хатиньки
Сам на руках однесу.

Ти не лякайся, а що змерзнеш, лебедонько:
Тепло – ні вітру, ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька,
Й займеться зразу, мов жар;

Ти не лякайся, аби тут не підслухали
Тиху розмову твою:
Нічка поклала всіх, соном окутала –
Ані шелесне в гаю!

Сплять вороги твої, знуджені працею,
Нас не сполюха їх сміх...
Чи ж нам, окривдженим долею клятою,
Й хвиля кохання – за гріх?

І.ФРАНКО

ГІМН

Вічний революціонер –
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастє й волю, –
Він живе, він ще не вмер.
Ні попівськії тортури,
Ні тюремні царські мури,
Ані війська муштровані,
Ні гармати лаштовані,
Ні шпiонське ремесло
В грiб його ще не звело.

Він не вмер, він ще живе!
Хоч від тисяч літ родився,
Та аж вчора розповився
І о власній силі йде.
І простуєся, міцніє,
І спішить туди, де дніє;
Словом сильним, мов трубою,
Міліони зве з собою, –
Міліони радо йдуть,
Бо се голос духа чуть.
Голос духа чути скрізь:
По курних хатах мужицьких,
По верстатах ремісницьких,
По місцях недолі й сліз.
І де тільки він роздасться,
Щезнуть сльози, сум нещастя.
Сила родиться й завзяте
Не ридать, а добувати,
Хоч синам, як не собі,

Кращу долю в боротьбі.

Вічний революціонер –
Дух, наука, думка, воля –
Не уступить п'їтми поля,
Не дасть спутатись тепер.
Розвалилась зла руїна,
Покотилася лавина,
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила, мов огонь,
Розвидняющий день?

ДЕКАДЕНТ

Я Декадент? Се новина для мене!
Ти взяв один з мого життя момент,
І слово темне підшукав, та вчене,
І Русі возвістив: «Ось декадент!»

Що в моїй пісні біль, і жаль, і туга –
Се лиш тому, що склалось так життя.
Та є в ній, брате мій, ще нута друга:
Надія, воля, радісне чуття.

Я не люблю безпредметно тужити,
Ні шуму в власних слухати вухах;
Поки живий, я хочу справді жити,
А боротьби життя мені не страх.

Хоч часто я гірке й квасне ковтаю,
Не раз і прів, і мерз я, і охрип,
Та ще ж оскомини хронічної не маю,
Катар кишок до мене не прилип.

Який я декадент? Я син народа,
Що вгору йде, хто був запертий в льох.
Мій поклик: праця, щасте й свобода,
Я хлопський син, пролог, не епілог.

Я з п'ющими за пліт не виливаю,
З їздцями їм, для бійки маю бук,
На празнику життя не позіваю,
Та в бідності не опускаю рук.

Не паразит я, що дуріє з жиру,
Що в будні тільки й дума про процент,
А для пісень на «шррум» настроїть ліру.
Який же я, до біса, декадент?

ПРОЛОГ ДО ПОЕМИ «МОЙСЕЙ»

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожу,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!

Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що б виявило твоїх сил безмірність?

Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задармо край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться

У красоті, свободі і здоров'ю?

Задармо в слові твому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга,
І все, чим може вгору дух піднятися?

Задармо в пісні твоїй лється туга,
І сміх дзвінкий, і жалоці кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О ні, не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання.

О, як би хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!

О, як би пісню вдать палку, вітхенну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Як би!... Та нам, знесиленим журбою,
Роздергим сумнівами, битим стидом, –
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час – і ти огнестим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережишся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі...

Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будущині задаток, слізьми злитий,

Твому генію мій скромний дар весільний.

КАМЕНЯРІ

Я бачив дивний сон. Немов передо мною
Безмірна, та пуста і дика площина,
І я, прикований ланцем залізним, стою
Під височенною гранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.

У кожного чоло жите і жаль порили,
І в оці кожного горить любови жар,
І руки в кожного ланці, мов гадь, обвили,
І плечі кожного додолу ся схилили,
Бо давить всіх один страшний якийсь тягар.

У кожного в руках тяжкий залізний молот,
І голос сильний нам згори, як грім, гримить:
«Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод
Не спинить вас! Зносить і труд, і спрагу, й голод,
Бо Вам призначено скалу сесю розбити».

І всі ми як один підняли вгору руки,
І тисяч молотів о камінь загуло,
І в тисячні боки розприскалися штуки
Та відривки скали; ми з силою розпуки
Раз по раз гримали о кам'яне чоло.

Мов водопаду рев, мов битви гук кровавий,
Так наші молоти гриміли раз у раз;
І п'ядь за п'ядею ми місця здобували;
Хоч не одного там калічили ті скали,
Ми далі йшли, ніщо не спинювало нас.

І кожний з нас те знав, що слави нам не буде,
Ні пам'яти в людей за сей кровавий труд,
Що аж тоді підуть по сій дорозі люди,
Як ми проб'єм та вирівняєм всюди,
Як наші кості туг під нею зогниють.

Та слави людської зовсім ми не бажали,
Бо не герої ми і не богатирі.
Ні, ми невольними, хоч добровільно взяли
На себе пута. Ми рабами волі стали:
На шляху поступу ми лиш каменярі.

І всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт,
Що кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець, і за нами
Прийде нове жите, добро нове у світ.

І знали ми, що там далеко десь у світі,
Який ми кинули для праці, поту й пут,
За нами сльози ллють мами, жінки і діти,
Що други й недруги, гнівнії та сердиті,
І нас, і намір наш, і діло те кленуть.

Ми знали се, і в нас не раз душа боліла.
І серце рвалося, і груди жаль стискав.
Та сльози, ані жаль, ні біль пекучий тіла,
Ані прокляття нас не відтягли від діла,
І молота ніхто із рук не випускав.

Отак ми всі йдемо, в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти в руках.
Нехай прокляті ми і світом позабуті!
Ми ломимо скалу, рівняєм правді путі,
І щасте всіх прийде по наших аж кістках.

НЕ ПОРА, НЕ ПОРА, НЕ ПОРА
(НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН)

Не пора, не пора, не пора
Москалеві й ляхові служить!
Довершилась України кривда стара, –
Нам пора для України жити.

Не пора, не пора, не пора
За тиранів пролить свою кров,
І любити царя, що наш люд обдира, –
Для України наша любов.

Не пора, не пора, не пора
В рідну хату вносити роздор!
Хай пропаде незгоди проклята мара!
Під України єднаймося прапор!

Бо пора се великая єсть:
У завзятій, важкій боротьбі
Ми поляжем, щоб волю, і щастє, і честь,
Рідний краю, здобути тобі!

ПРИТЧА ПРО ВДЯЧНІСТЬ

Мороз був лютий, сніг і завірюха,
По вулиці голодний пес блукав:
Обмерз, продрог, – здається – пушка духа,
Надармо страви й захисту шукав.

Аж чоловік найшовся милостивий,
Впустив до хати пса і обігрів,
Пожалував його, як друг правдивий,
І їсти дав того ж, що й сам він їв.

Та пес, нагрівшись у теплій хаті,
Спочивши і наївшись досить,
Замість подяки став гарчати, брехати,
Ще й кинувся хазяїна вкусить.

Подібний ти до нього, брате милий:
Не тямиш, хто добро тобі зробив,
А тих, хто розуму тебе навчили,
Як часто ти зневажив, оскорбив!

ПРИТЧА ПРО РАДІСТЬ І СМУТОК

Два сусіди жили поруч себе рядом:

Сей весіле справляв, а другий похорон.

В одній хаті риданє і плач над мерцем,
В другій хаті музика і спів над вінцем.

Тут на мари мертвого кладуть і голосять,
Там до шлюбу рушають і дари виносять.

Одним шляхом везуть і труну, й молодят,
Один піп погребє, й буде шлюб їм давать.

І веселі й сумні вернуть з церкви ураз,
І певнісінько сі й ті спільно вп'ються за час.

Се не казка, брати, тільки образ, мабуть,
Як у парі в житю смутки й радощі йдуть,
І сі й ті до одного кінця нас ведуть.

ОЙ ТИ, ДІВЧИНО, З ГОРІХА ЗЕРНЯ

Ой ти, дівчино, з горіха зерна,
Чом твоє серденько – колюче терня?

Чом твої устенька – тиха молитва,
А твоє слово, остре, як бритва?

Чом твої очі сяють тим чаром,
Що то запалює серце пожаром?

Ох, тії очі темніші ночі,
Хто в них задивиться, й сонця не хоче!

І чом твій усміх – для мене скрута,
Серце бентежить, як буря люта?

Ой ти, дівчино, ясная зоре!
Ти мої радощі, ти моє горе!

Тебе видаючи, любити мушу,

Тебе кохаючи, загублю душу.

ЧОГО ЯВЛЯЄШСЯ МЕНІ У СНІ?

Чого являєшся мені
У сні?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,
Займається і знову тоне
У тьмі?

Чого являєшся мені
У сні?
В життю ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із него визвала одні
Оті ридання голосні –
Пісні.
В життю мене ти й знать не знаєш,
Ідеш по вулиці – минаєш,
Вклонюся – навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,
Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тьми,
Як мучусь довгими ночами,
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні.
О ні!
Являйся, зіронько мені
Хоч в сні!
В життю мені весь вік тужити –
Не жити.

Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніс, в'яне, засиха, –
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалошах живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

ЛЕСЯ УКРАЇНКА
CONTRA SPEM SPERO

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
Тож тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна
Може, квіти зійдуть, і настане,
Ще й для мене весела весна.

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать,
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В довгу, темную нічку невидну,
Не стулю ні на хвильку очей,
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.

Я не дам своєму серденьку спати,
Хоч кругом буде тьма та нудьга,
Хоч я буду сама почувати,
Що на груди вже смерть налягла.

Смерть наляже на груди важенько,
Світ застеле суворая мгла,
Але дужче заб'ється серденько, –
Може, лютую смерть подола.

Так! Я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! – Геть думи сумні!

СЛОВО, ЧОМУ ТИ НЕ ТВЕРДАЯ КРИЦЯ

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого серця клинком не проб'єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдина зброс,
Ми не повинні загинуть обое!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

НАПИС НА РУЇНІ (УРИВОК)

І раб копає землю, теше камінь,
І носить мул з ріки, і ліпить цеглу,
виводить мури; статуї великі,
запрягшись, возить самотужки й ставить
і щось будує вічне і величне,
щось незрівнянне і потужно-гарне,
мальоване, мережане, різьблене.
і кожна цегла, статуя, колона,
мережечка, різьба і малювання
незримими устами промовляє:
«Мене створив єгипетський народ
і тим навів своє іменні вславив».
Умер давно той цар з лицем тирана,
зоставсь по ньому – круг і збитий напис.
Співці не вгадуйте, ви, вчені, не шукайте,
хто був той цар і як йому наймення:
з його могили утворила доля
народу пам'ятник – хай згине цар!

КРАСО УКРАЇНИ, ПОДОЛЛЯ!

Красо України, Подолля!
Розкинулось мило, недбало!
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало!

Онде балочка весела,
В ній хороші, красні села,
Там хати садками вкриті,
Срібним маревом повиті,
Коло сел стоять тополі,
Розмовляють з вітром в полі.

Хвилюють лани золоті,
Здається, без краю, – аж знову
Бори величезні, густі
Проводять тасмну розмову.

Он ярочки зелененькі,
Стежечки по них маленькі,
Перевиті, мов стрічечки,
Збігаються до річечки,
Річка плине, берег рвучи,
Далі, далі попід кручі...
Красо України, Подолля!
Розкинулось мило, недбало,
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало!...

ЛІСОВА ПІСНЯ (УРИВОК)

О, не журися за тіло!
Ясним вогнем засвітилось воно,
чистим, палючим, як добре вино,
вільними іскрами вгору злетіло.
Легкий, пухкий попільець
ляже, вернувшись, в рідну землю,

вкупі з водою там зростить вербицю, –
стане початком тоді мій кінець.
Будуть приходити люди,
вбогі й багаті, веселі й сумні,
радощі й тугу нестимуть мені,
їм промовляти душа моя буде.
Я обізвуся до них
шелестом тихим вербової гілки,
голосом ніжним тонкої сопілки,
смутними росами з вітів моїх.
Я їм тоді проспівав
все, що для мене тоді ти співав,
ще як напровесні тут вигравав,
мрії збираючи в гаю...
Грай же, коханий, благаю!

ВОЛОДИМИР САМІЛЕНКО
УКРАЇНСЬКА МОВА

Діамант дорогий на дорозі лежав, –
Тим великим шляхом люд усякий минав,
І ніхто не пізнав діаманта того.
Йшли багато людей і топтали його,
Але раз тим шляхом хтось чудовий ішов,
І в пилу на шляху діамант він найшов.
Камінець дорогий він одразу пізнав,
І додому приніс, і гарненько, як знав,
Обробив, обточив дивний той камінець,
І уставив його у коштовний вінець.
Сталось диво тоді: камінець засіяв,
І промінням ясным всіх людей здивував,
І палючим огнем кольористо блищить,
І проміння його усім очі сліпить.
Так в пилу на шляху наша мова була,
І мислива рука її з пилу взяла.
Полюбила її, обробила її,
Положила на ню усю сили свої,
І в народний вінець, як в оправу ввела,

І, як зорю ясну, вище хмар піднесла.
І на злість ворогам засіяла вона,
Як алмаз дорогий, як та зоря ясна.
І сятиме вік, поки сонце стоїть,
І лихим ворогам буде очі сліпить.
Хай же ті вороги поніміють скоріш,
Наша ж мова сія щогодини ясніш!
Хай коштовним добром вона буде у нас,
Щоб і сам здивувався у могилі Тарас,
Щоб, поглянувши сам на створіння своє,
Він побожно сказав: «Відкіля нам сіє?!»

БОГДАН ЛЕПКИЙ
ЖУРАВЛІ

Видиш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій.

Чути: кру! кру! кру!
В чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилонька зітру.

Мерехтять очах
Безконечний шлях,
Гине, гине в синіх хмарах
Слід по журавлях.

ЗАСПІВ

Колилав мою колиску
Вітер рідного Поділля
І зливав на сонні вії
Степового запах зілля.

Колилав мою колиску
Звук підгірської трембіти,

Що від неї зорі меркнуть
І рососою плачуть квіти.

Коливав мою колиску
Голос недалеких дзвонів,
І веселий спів весільний,
І сумний плач похоронів.

Коливав мою колиску
Крик неволеного люду
І – так в серце вколивався,
Що до смерті не забуду.

ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ ЧАРИ НОЧІ

Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її, –
Знов молодість не буде!

Ти не дивись, що буде там,
Чи забудтя, чи зрада:
Весна іде назустріч вам,
Весна в сей час вам рада.

На мент єдиний залиши
Свій сум, думки і горе –
І струмись власної душі
Улий в шумляче море.

Лови летючу мить життя!
Чаруйсь, хмільїй, впивайся
І серед мрій і забудтя
В розкошах закохайся.

Поглянь, уся земля тремтить
В палких обіймах ночі,

Лист квітці рвійно шелестить,
Траві струмок воркоче.
Відбилися зорі у воді,
Летять до хмар тумани...
Тут ллються пахощі густі,
Там гнуться верби п'яні.

Як іскра ще в тобі горить
І згаснути не встигла, –
Гори! Життя – єдина мить,
Для смерті ж – вічність ціла.

Чому ж стоїш без руху ти,
Коли весь світ співає?
Налагодь струни золоті:
Бенкет весна справляє.

І сміло йди під дзвін чарок
З вогнем, з піснями в гості
На свято радісне квіток,
Кохання, снів і млості.

Загине все без вороття:
Що візьме час, що люде,
Погасне в серці багаття,
І захоляють груди.

І схочеш ти вернуть собі,
Як Фауст, дні минулі...
Та знай: над нас – боги скупі,
Над нас – глухі й нечулі...»

Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її:
Знов молодість не буде!»

ЄВРОПА МОВЧАЛА

Коли Україна за право життя
з катами боролась, жила і вмирала,
і ждала, хотіла лише співчуття,
Європа мовчала.

Коли Україна в нерівній боротьбі
Вся сходилася кров'ю і слізьми стікала
І дружної помочі ждала собі,
Європа мовчала.

Коли Україна в залізнім ярмі
Робила на пана і в ранах орала,
Коли ворушились і скелі німі,
Європа мовчала.

Коли Україна криваві жнива
Зібравши для ката, сама умирала
І з голоду навіть згубила слова,
Європа мовчала.

Коли Україна життя прокляла
І ціла могилою стала,
Як сльози котились і в демона зла,
Європа мовчала.

СПИСОК ТВОРІВ ДЛЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ

1. **І.Нечуй-Левицький** «Дві московки», «Бурлачка», «Микола Джеря», «Баба Палажка та баба Параска», «Кайдашева сім'я», «Хмари», «Афонський пройдисвіт», «Причеп», «Князь Єремія Вишневецький», «Гетьман Іван Виговський».

2. **Панас Мирний** «Лихий попутав», «П'яниця», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія», «Лихо давнє й сьогочаснє», «Морозенко», «Лимерівна».

3. **Б.Грінченко** «Патріот», «Маніфест», «Без хліба», «Украла», «Олеся», «Батько та дочка», «Екзамен» «Брат на брата», «Серед темної ночі», «Під тихими вербами».

4. **М.Кропивницький** «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Глитай, або ж Павук».

5. **М.Старицький** «До молоді», «До слов'ян», «І твалт, і кров...», «Виклик», «Монологи про кохання», «Не судилось», «У темряві», «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці», «Талан».

6. **І.Карпенко-Карий** «Наймичка», «Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Хазяїн».

7. **І.Франко** Поезії: Збірки: «З вершин і низин», «Зів'яле листя». Поєми: «Лис Микита», «Іван Вишенський», «Сурка», «Смерть Каїна», «Мойсей». Проза: «На роботі», «Навернений грішник», «Борислав сміється», «Воа constrictor», «Ліси і пасовиська», «Добрий заробок», «Свинська конституція», «Звірячий бюджет», «Домашній промисел», «Малий Мирон», «Мій злочин», «Отець-гуморист», «Красне писання», «Маніпулянтка», «Батьківщина», «Сойчине крило», «Захар Беркут», «Основи суспільності», «Для домашнього огнища», «Перехресні стежки». Драми: «Украдене щастя».

8. **М.Коцюбинський** «Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник», «Лялечка», «Сміх», «Цвіт яблуні», «Інтермеццо», «Тіні забутих предків».

9. **О.Кобилянська** «Природа», «Жебракча», «Битва», «Людина», «Царівна», «В неділю-рано зілля копала», «Земля».

10. **Леся Українка** «До мого фортеп'яно», цикл «Сім струн», «Мій шлях», «Красо України, Подолля!», «Невільничі пісні», «Мріє, не зрадь», «Лісова пісня», «Бояриня».

11. **В.Стефаник** «Діточа пригода», «Новина», «Кленові листки», «Синя книжечка», «Гріх (Думає собі Касіяниха...», «Сини», «Мати», «Дурні баби», «Камінний хрест», «Палій», «Діточа пригода», «Стратився».

12. **С.Васильченко** «Свекор», «Басурмен», «Мужицький ангел», «Приблуда», «Мужицька арифметика».

13. **А.Тесленко** «Страчене життя».

14. **В.Винниченко** «Краса і сила», «Антрепреньор Гаркун-Задунайський», «Раб краси», «Момент», «Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Брехня», «Слово за тобою, Сталіне!».

15. **Олександр Олесь** «Три менти», «Чари ночі», «О слово рідне!», «Айстри», «Рідна мова в рідній школі», «Європа мовчала».

16. **Богдан Лепкий** «Журавлі», «Заспів», «Кидаю слова», «Мої пісні», «Буря», «Бачиш?».

СПИСОК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- ◆ Вертій О. Біля джерел відродження національної культури (Народнопоетичні основи драматургії Михайла Старицького) // Народна творчість та етнографія. – 1993. – № 4. – С. 8–16.
- ◆ Вертій О. Народні джерела психологізму драматургії Марка Кропивницького // Народна творчість та етнографія. – 1992. – № 1. – С. 3–12.
- ◆ Вертій О. Народні джерела психологізму творів І.С. Нечуя-Левицького // Народна творчість та етнографія. – 1988. – № 6. – С. 9–18.
- ◆ Вертій О. Народні джерела творчості Івана Франка. – Тернопіль. – 1998. – 255 с.
- ◆ Вертій О. Народні джерела типізації в драматургії І.Карпенка-Карого // Українська літ. в загальноосвітній школі. – 2000. – № 4. – С. 23–32.
- ◆ Вертій О., Шевченко Н. Українська народна пісня на слова П.А.Грабовського // Народна творчість та етнографія. – 1989. – № 4. – С. 3–8.
- ◆ Гундорова Т. Інтелігенція і народ в повістях Івана Франка 80-х років. – Київ, 1985.
- ◆ Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. – Львів, 1999.
- ◆ Іван Франко і світова культура. Матеріали Міжнародного симпозіуму ЮНЕСКО. У 2 кн. – Київ, 1990.
- ◆ Історія української літератури (70-90-ті роки): У 2-х кн. (За ред. проф. О. Гнідан). – Київ, 2002. – Кн.1. – 575 с.; 2003. – Кн.2. – 439 с.
- ◆ Історія української літератури XIX ст.: В 3-х кн. – Київ, 1997. – Кн.3. – 432 с.
- ◆ Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період. – Київ, 1992.

- ◆ Єфремов С. Історія українського письменства. – Київ, 1995.
- ◆ Киричок П. Марко Кропивницький. Літературний портрет. – Київ, 1985.
- ◆ Левчик Н. Історична проза М. Старицького: далекі образи – близькі ідеї // Слово і час. – 1990. – № 12.
- ◆ Левчик Н. Поезія М. П. Старицького: Жанрові та образно-стильові особливості. Київ, 1990.
- ◆ Погребенник В. Фольклористична діяльність Б.Д.Грінченка // Народна творчість та етнографія. – 1988. – № 6. – С. 18–30.
- ◆ Поліщук В. Михайло Старицький. Методологічні аспекти творчості. – К., 2003. – 100 с.
- ◆ Поліщук В. Повісті Михайла Старицького. – Черкаси, 2003. – 156 с.
- ◆ Поліщук В. Художня проза Михайла Старицького. Проблематика й особливості поетики романів і повістей письменника. – Черкаси, 2003. – 376 с.
- ◆ Приходько І. Українська ідея у творчості І.Нечуя-Левицького. – Львів, 1998. – 70 с.
- ◆ Степанишин Б. То хто ж усе-таки Чіпка Вареник: правдолюбець чи кримінальний злочинець? // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2001. – № 1. – С. 64.
- ◆ Ткачук М. Жанрова структура прози Франка (Бориславський цикл та романи з життя інтелігенції). – Тернопіль, 2003.
- ◆ Филипович П. Шляхи Франкової поезії // Літературно-критичні статті. – Київ, 1991.
- ◆ Черкаський В. Художній світ Панаса Мирного. – Київ, 1989.

◆ Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця XIX – поч. XX ст. – Київ, 2003. – 354 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС 70 – 90 РР. XIX СТ.

- Вертій О. Народний світогляд і питання національної самобутності українського письменства в літературно-естетичних пошуках 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 8. – С. 29 – 38.
- Вертій О. Народний світогляд і питання національної самобутності українського письменства в літературно-естетичних пошуках 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 11. – С. 2–11.
- Вертій О. Побутово-психологічна течія і особливості типізації в українській літературі 70-90 р.р. XIX ст. // Дивослово. – 2004. – № 12. – С. 62–66.
- Вертій О. Світогляд народу і становлення національної ідеї в українському письменстві 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 12. – С. 2–9.
- Вертій О. Світогляд народу і становлення національної ідеї в українському письменстві 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 1. – С. 17–26.
- Єременко О. Типологія акцентуації народнописемних мотивів в українській повісті другої половини XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2007. – № 4. – С. 6–10.
- Кузнецов Ю. Поезії в прозі – витоки імпресіонізму // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – №1. – С.185–194.

- Кучинська І. Світоглядна позиція діячів культури II половини XIX ст. стосовно громадської ідеї у виховному процесі // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2006. – № 7. – С. 46–47.
- Новиков А. Архетип глитая в українській драматургії межі XIX – XX ст. // Укр. мова і література в школі. – 2004. – № 7/8. – С. 58–62.
- Новиков А. Театральне мистецтво як естетична проблема // Укр. мова і література в школі. – 2006. – № 7. – С. 43–47.
- Новиков А. Українська культура і російська ксенофобія (До питання національної драматургії кінця XIX – початку XX ст. // Дивослово. – 2005. – № 6. – С. 52–56.
- Новиков А. Фольклорно-етнографічна основа української драматургії II половини XIX ст. // Укр. література в загальноосвітній школі. – 2005. – № 7. – С. 6–10.

І.Нечуй-Левицький

- Абрамова І. Біля витоків української ідеї (І.Нечуй-Левицький і формально-національний напрям) // Слово і Час. – 1999. – № 12. – С. 56-58.
- Бойко Н. Герої і антигерої в історичних романах І.Нечуя-Левицького // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 2–5.
- Бондаренко Ю. «Кайдашева сім'я» І.Нечуя-Левицького // Дивослово. – 1998. – № 12.
- Вертій О. Народний світогляд і питання національної самобутності українського письменства в літературно-естетичних пошуках 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 8. – С. 29–38.
- Вертій О. Народний світогляд і питання національної самобутності українського письменства в літературно-естетичних пошуках 70-90 р.р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 11. – С. 2–11.

- Вертій О. Побутово-психологічна течія і особливості типізації в українській літературі 70-90 р.р. XIX ст. // Дивослово. – 2004. – № 12. – С. 62–66.
- Вертій О. Світогляд народу і становлення національної ідеї в українському письменстві 70-90 р. р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 12. – С. 2–9.
- Вертій О. Світогляд народу і становлення національної ідеї в українському письменстві 70-90 р. р. XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 1. – С. 17–26.
- Грінченкова М. Спогади про І.Нечуя-Левицького // Вітчизна. – 1993. – № 1. – С. 140–146.
- Демчук О. Багата палітра прози І.Нечуя-Левицького // Укр. мова і літ. в школі. – 2001. – № 4. – С. 26-27.
- Жуков О., Ісаєнко Л. Романна концепція образу головного героя (про роман І.Нечуя-Левицького «Гетьман Іван Виговський») // Урок української. – 2002. – № 7. – С. 48–50.
- Зінченко Н. «Мета ясна й проста – народ й Україна» (Інтелігентно-демократичне у творах І.Нечуя-Левицького) // Слово і Час. – 1991. – № 8. – С. 42–47.
- Зінченко Н. Повість «Хмари» І.Нечуя-Левицького на уроках позакласного читання // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 4. – С. 29–33.
- Кузнецов Ю. Поезії в прозі – витоки імпресіонізму // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 1. – С. 185–194.
- Кучинська І. Виникнення ідеї громадянського виховання в Україні у II половині XIX ст. та умови її реалізації // Укр. література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 1. – С. 46–49.
- Майдан О. Світогляд українця в інтерпретації І.Нечуя-Левицького // Освіта України. – 1998. – № 47.

- Маледрик М. І. Нечуй-Левицький – перекладач Біблії // Слово і Час. – 1993. – № 5. – С. 85–86.

Панас Мирний

- Горленко В. «Повія». Роман Панаса Мирного. Частина I // Слово і Час. – 1993. – № 1. – С. 19-21.
- Гринів М. Розгляд оповідання Панаса Мирного «Морозенко» (Урок-рольова гра) // Укр. мова і літ. в школі. – 1989. – № 9.
- Грицай М. Панас Мирний: Нарис життя і творчості. – Київ: Дніпро, 1986. – 191 с.
- Ільницький О. Конфлікт між козацьким і селянським світом у романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» // Слово і Час. – 1990. – № 4.
- Кузнецов Ю. Поезії в прозі – витоки імпресіонізму // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 1. – С. 185–194.
- Майдан О. Психологічні спостереження Панаса Мирного в жанрі роману // Слово і Час. – 1999. – № 10. – С. 28–31.
- Михальчук О. Об'єктивний тип романного мислення // Слово і Час. – 1994. – № 4/5. – С. 22–26.
- Ротач П. 3 етюди до біографії Панаса Мирного // Слово і Час. – 2003. – № 2. – С. 76–79.
- Свідер П. Хто ж він, Чіпка Вареник? // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 5. – С. 16–17.
- Семенко С. Панас Мирний в журналі «Рідний край» // Слово і Час. – 1999. – № 10. – С. 32–34.
- Слоньовська О. Дві знівечені долі // Укр. мова і літ. в школі. – 1985. – № 10.

- Степанишин Б. То хто ж усе-таки Чіпка Вареник: правдолюбець чи кримінальний злочинець? // Українська літ. в загальноосвітній школі. – 2001. – № 1. – С. 64.
- Тарнавський М. Майстерність психологічного аналізу чи ілюзія психологізму? (Два приклади: Панас Мирний і І.Нечуй-Левицький) // Слово і Час. – 1992. – № 8. – С. 75–79.
- Федоренко Т. Згублене життя (до композиційного вивчення роману Панаса Мирного «Повія») // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 1. – С. 12–15.

Б.Грінченко

- Голобородько Я. Б.Грінченко: просвітитель-письменник та вчений універсал // Укр. мова і літ. в школі. – 2004. – № 5. – С. 58–61.
- Голобородько Я. Інтелектуал, письменник, науковець. Життя й аспекти творчої діяльності Б.Грінченка // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 10. – С. 4–7.
- Єременко О. Трансформація художніх засобів інформаційної компресії в малій прозі Б.Грінченка // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С. 17–19.
- Левчик Н. Речник Відродження // Київ. – 1993. – № 12. – С. 104–106.
- Неживий О., Корольова Л. Особистість учителя національної школи в доробку Б.Грінченка // Дивослово. – 1997. – № 4. – С. 36–40.
- Погрібний А. Б.Грінченко. Нарис життя і творчості. – Київ: Дніпро, 1988. – 268 с.
- Погрібний А. Життя і творчість Б.Грінченка // Дивослово. – 1994. – № 3. – С. 6–12.
- Погрібний А. Не цілком ювілейне з нагоди 135-річчя Б.Грінченка // Слово і Час. – 1998. – № 12. – С. 9–13.

- Поліщук Я. Культурницька місія Б.Грінченка // Дивослово. – 2007. – № 7. – С. 45–48.
- Процюк С. Драматургія Б.Грінченка: традиція і новаторство // Слово і Час. – 1993. – № 5. – С. 17–21.
- Стецюк Н., Суворова Л. Вартовий криниці слова золотого: Фотонарис із музею Б.Грінченка // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 4. – С. 112–116.
- Хомутенко А. Фольклорно-етнографічна діяльність Бориса Грінченка // Народна творчість та етнографія. – 2005. – № 4. – С. 106–112.

М.Кропивницький

- Новигов А. «Скрутна доба» М.Кропивницького // Укр. мова і літ. в школі. – 2001. – № 3. – С. 81–83.
- Новигов А. Архетип глитая в українській драматургії межі ХІХ – ХХ ст. // Укр. мова і літ. в школі. – 2004. – № 7/8. – С. 58–62.
- Новигов А. Галерея портретів «нових людей» у драматургії М.Кропивницького // Дивослово. – 2008. – № 5. – С. 44–47.
- Новигов А. Два портрети представника місцевої влади в українській драматургії в II половині ХІХ – початку ХХ ст. // Укр. мова і літ. в школі. – 2005. – № 6. – С. 40–43.
- Новигов А. Драми М.Кропивницького «Глитай, або ж Павук» і «Доки сонце зійде, роса очі виїсть» // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 7. – С. 19–21.
- Новигов А. З історії дитячого театру М.Кропивницького // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2007. – № 8. – С. 32–36.

- Новиков А. З історії українського професійного театру (до 125-річчя заснування М.Кропивницьким театру корифеїв) // Укр. мова і літ. в школі. – 2007. – № 6. – С. 37–41.
- Новиков А. Звертаючись до духовного батька (Шевченківський контекст творчості М.Кропивницького) // Укр. мова і літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. – 2002. – № 3. – С. 76–81.
- Новиков А. М. Кропивницький і театральне мистецтво // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 14–17.
- Новиков А. М.Кропивницький на Слобожанщині // Укр. мова і літ. в школі. – 2003. – № 7. – С. 74–76.
- Новиков А. М.Кропивницький на Харківщині // Березіль. – 1995. – № 7/8. – С. 163–171.
- Новиков А. Маловідома сторінка з творчого доробку М.Кропивницького // Дивослово. – 2002. – № 6. – С. 5–7.
- Новиков А. Образ народного заступника в українській драматургії кінця XIX – початку XX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 4. – С. 6–10.
- Новиков А. Образ української жінки-страдниці в п'єсах драматургів театру корифеїв // Дивослово. – 2004. – № 7. – С. 55–58.
- Новиков А. Тема боротьби за високі ідеали мистецтва в п'єсах драматургів театру корифеїв // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 10. – С. 11–15.
- Новиков А. Тема злочину і покарання у драматургії М.Кропивницького // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 3. – С. 49–52.
- Новиков А. Тема національного відродження України в духовній спадщині М.Кропивницького // Дивослово. – 2001. – № 2. – С. 17–19.

- Новиков А. Українська культура і російська ксенофобія (До питання національної драматургії кінця XIX – початку XX ст. // Дивослово. – 2005. – № 6. – С. 52–56.
- Новиков А. Фольклорно-етнографічна основа української драматургії II половини XIX ст. // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 7. – С. 6–10.
- Статєєва В. Українська мова та український театр у II половині XIX ст. // Дивослово. – 2005. – № 4. – С. 60–62.

М.Старицький

- Барабаш Ю. Іван Мазепа – ще одна літературна версія // Київ. – 1988. – № 12.
- Гриневич В. З історії написання та публікації історичної художньої прози М.Старицького // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. – № 7. – С. 59–62.
- Гриневич В. Образ Мазепа як генерального писаря в романі М.Старицького «Руїна» // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 8. – С. 18–21.
- Гриневич В. Формування умінь аналізу образів-персонажів художніх творів історичної тематики в майбутніх словесників // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2000. – № 2. – С. 35–45.
- Донців Д. Гетьман Мазепа в західноєвропейській літературі // Дивослово. – 1994. – № 7. – С. 5–9.
- Зубков С. Михайло Старицький. Поетичні твори. – Київ: Наукова думка, 1987.
- Коломієць В. Художня трансформація фольклорних образів у творчості Михайла Старицького // Народна творчість та етнографія. – 2004. – № 5. – С. 41–46.
- Лавренчук В. Постаць І. Мазепа у світовому письменстві // Дивослово. – 2008. – № 1. – С. 39–43.

- Лавренчук В. «Звитязцем – через три віки» // Дивослово. – 2008. – № 6. – С. 47–51.
- Левчук Н. Традиційне і нове в стилі М.Старицького – поета. / Індивідуальні стилі українських письменників. – Київ, 1987.
- Поліщук В. «А в цензурні смаку я не напишу...» (М.Старицький і проблема цензури) // Дивослово. – 2002. – № 2. – С. 17–20.
- Поліщук В. Жанрові особливості новелістики М.Старицького // Слово і Час. – 2002. – № 12. – С. 36–40.
- Поліщук В. Жанрово-стильові особливості повістей М.Старицького // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 2. – С. 179–187.
- Поліщук В. Інтелігенція і народ у новелістиці М.Старицького // Дивослово. – 2003. – № 11. – С. 6–11.
- Поліщук В. Особливості сюжетобудови оповідань М.Старицького // Слово і Час. – 2003. – № 8. – С. 23–31.
- Поліщук В. Пейзаж, інтер'єр, портрет у новелістиці М.Старицького (До характеристики структури оповідань письменника) // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2002. – № 6. – С. 55–60.
- Поліщук В. Повісті М.Старицького: Монографічне дослідження. – Черкаси: Брама, 2003. – 156 с.
- Поліщук В. Позиція автора в новелістиці М.Старицького // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 3. – С. 53–56.
- Поліщук В. Проблематика і герої новелістики М.Старицького // Дивослово. – 2002. – № 12. – С. 5–10.
- Радовський В. Смерть Івана Мазепи // Дзвін. – 2004. – № 5/6. – С. 125–129.
- Ромащенко Л. Польська думка про Мазепу: Штрих до художньої інтерпретації образу українського гетьмана // Укр.

мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 2. – С. 192–198.

- Сокол І. Будинок-музей М.Старицького // Дивослово. – 2005. – № 2. – С. 69.
- Старицький Н. «Молодость Мазепи», «Руїна». – Київ: Центр духовної культури, 1997. – 984 с.
- Цуркан І. Духовна близькість душ (Творча співпраця М.Старицького й Л.Старицької-Черняхівської) // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2001. – № 1. – С. 48–51.
- Цуркан І. Фольклорна стихія М.Старицького «Розбійник Кармелюк» // Укр. мова і літ. в школі. – 2001. – № 5. – С. 59–61.
- Януш Я. Роль М.Старицького у розвитку літературної мови // Дивослово. – 2002. – № 7. – С. 14–16.

І.Карпенко-Карий

- Вергій О. Народні джерела типізації в драматургії І.Карпенка-Карого // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2000. – № 4. – С. 23–32.
- Вієвський В. З творчої лабораторії комедіографа // Слово і Час. – 1995. – № 9/10. – С. 13–16.
- Карасевич В. Образ Терентія Пузиря за комедією «Хазяїн» І.Карпенка-Карого // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2000. – № 4. – С. 33–36.
- Кейда Ф. На семи вітрах історії (Рецепція постаті Сави Чалого в українському письменстві) // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2001. – № 6. – С. 53–64.
- Малютіна Н. Явище жанрової інтерактивності у драматургії І.Карпенка-Карого // Слово і Час. – 2008. – № 1. – С. 53–61.
- Мар'яненко І. Про І.Карпенка-Карого (Тобілевича) // Урок української. – 2008. – № 1/2. – С. 55–56.

- Онишкевич Л. Вина й відповідальність за Переяславську угоду у драмі // Слово і Час. – 2008. – № 1. – С. 47–53.
- Петлюра С. Пам'яті І.Тобілевича (І.Карпенка-Карого) // Дивослово. – 1995. – № 8. – С. 4–7.
- Спогади про І.Карпенка-Карого: Збірник / Упорядник Р.Пилипчук. – Київ: Мистецтво, 1987. – 183 с.
- Сюдюков І. Зрада і кара: сутність історичного конфлікту в трагедії І.Карпенка-Карого // Урок української. – 2008. – № 1/2. – С. 56–57.
- Шевченко З. Вивчення драматургії І.Карпенка-Карого в 10 класі середньої школи // Укр. мова і літ. в школі. – 2002. – № 8. – С. 25–28.

І. Франко

- Бондар Л. Соціальна інвектива чи загадкова lovestory? Цикл Спомини» зі збірки І.Франка «Із днів журби» // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин. Матеріали Міжнародної наукової конференції. – Львів: Світ, 1998.
- Гундорова Т. Франко – не Каменяр. – Мельбурн, 1996.
- Денисюк І. Невичерпність атома. – Франкознавчі студії. – Львів, 2001.
- Євшан М. Іван Франко. Нарис його літературної діяльності // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. / Упоряд., передмова та приміт. Н.Шумило. – Київ: Основи, 1998. – С. 135 – 153.
- Жулинський М. Від традицій ХІХ ст. до ранніх пошуків ХХ ст. та Іван Франко/ Микола Жулинський // Сучасність. – 1997. – № 5.
- Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франківський період. – Київ, 1993.

- Зеров М. Франко – поет // Зеров М. Твори: В 2 т. – Київ, 1990. – Т. 2.
- Корнійчук В. Жанрова своєрідність лірики збірки «Із днів журби» І. Франка // «З його духа печаттю...». Збірник наукових праць на пошану професора Івана Денисюка: В 2 т. – Т. 1. – Львів, 2001. – С. 335.
- Павличко Д. З глибин душі // Франко І. Зів'яле листя. – Київ, 1985.
- Погребенник Ф. З вірою в силу духа народного (Поема І. Франка «Мойсей») // Укр. мова і літ. в школі. – 1986. – № 8.
- Рильський М. Іван Франко – майстер художнього слова // Рильський М. Зібр. тв.: У 20-ти т. – Т. 12. – Київ: Наукова думка, 1986. – С. 231.
- Соловей Е. Українська філософська лірика / Е. С. Соловей // Міжнародний фонд «Відродження», прогр. «Трансформація гуманітарної освіти в Україні». – Київ: Юніверс, 1999.
- Скоць А. Поеми Івана Франка: [монографія] / Андрій Скоць – Львів: Вид. центр. ЛНУ ім. І. Франка, 2002; Скупейко Л. Іван Франко про творчу індивідуальність письменника. – Київ, 1986.
- Франко І. Зібрання творів: У 50 т. / І. Я. Франко. – Київ: Наукова думка, 1976.
- Чопик Р. Ессе Ното: Добра звістка від Івана Франка / Відп. ред. С. Нахлік. – Львів: Львівське відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, 2002.

М. Коцюбинський

- Агеєва В. Імпресіоністична поетика М. Коцюбинського // Слово і час. – 1994. – № 9-10. – С. 11-17.

- Демчук О. Загадка дійових осіб у новелі «Інтермеццо» М.Коцюбинського // Укр. мова й літ. в школі. – 2000. – № 2. – С. 24–25.
- Дем'яненко Л. Синтез мистецтв як засіб вираження імпресіоністичного переживання у новелі Михайла Коцюбинського «Інтермеццо» // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 1. – С. 118–124.
- Капрійські сюжети: «італійська» проза Михайла Коцюбинського та Володимира Винниченка / уклад. В.Панченко. – Київ: Факт, 2003. – 496 с.
- Кузнецов Ю. Імпресіонізм в українській прозі кінця XIX – початку XX століття: проблеми естетики і поетики. – Київ, 1995. – 315 с.
- Куцевол О. Вивчення життя і творчості Михайла Коцюбинського через рецепцію літературних і літературно-документальних джерел: посібник. – Вінниця: Консоль, 2015. – 439 с.
- Логвин Г. Коцюбинський і імпресіонізм // Дивослово. – 1996. – № 10. – С. 17–19.
- Поліщук Я. І ката, і героя він любив... Літературний портрет. – Київ: Академія, 2010. – 300 с.
- Слабошпицький М. Що записано в книгу життя: Михайло Коцюбинський та інші: роман. – Київ: Ярославів Вал, 2014. – 496 с.
- Турута С. Шлях М.Коцюбинського від реалізму до імпресіонізму // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2005. – № 5. – С. 35–37.
- Филипович П. «Цвіт яблуні» М. Коцюбинського // Филипович П. Літературно-критичні статті. – Київ, 1991.

- Хоменко Б., Циганюк В. Подільськими стежками Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2004. – 143 с.
- Шевчук В. Поезія не живе на смітнику: Михайло Коцюбинський та його проза // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 2. – С. 6–24.

О.Кобилянська

- Богачевська М. Дума України – жіночого роду. – Київ, 1993.
- Гомон Д. Потракування циганської ментальності: (повість Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала...») // Слово і час. – 2000. – № 1. – С. 83–84.
- Гундорова Т. *Femina melancholica*: стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. – Київ, 2002.
- Демченко І. Особливості поетики Ольги Кобилянської. – Київ, 2002.
- Жила С. Вивчення оповідання Ольги Кобилянської «Меланхолійний вальс» у взаємозв'язках із суміжними мистецтвами // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2003. – № 9. – С. 38–42.
- Ковальчук О. Ольга Кобилянська та її повість «Людина» // Дивослово. – 2002. – № 12. – С. 38–44.
- Нікітчина Г. Чудовиська на шляху таланту. Спроба архетипного аналізу новели «Некультурна» // Укр. мова та літ. – 2005. – груд. (№ 46). – С. 10–13.
- Филипович П. О. Кобилянська в літературному оточенні // Филипович П. Літературно-критичні статті. – Київ, 1991.
- Філічева Г. Відображення рис українського національного характеру у творчості Ольги Кобилянської // Визвольний шлях. – 2005. – № 6. – С. 48–62.

Леся Українка

- Агеєва В. Поетеса зламу століть. – Київ, 1999.
- Баран Г. Мова віршованої молитви Лесі Українки // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2007. – № 4. – С. 129–134.
- Бичко А. Леся Українка: Світоглядно-філософський погляд. – Київ, 2000.
- Демчук О. Добра Руїни і руїна людських душ у драмі Лесі Українки «Бояриня» // Укр. мова й літ. в школі. – 2000. – № 2. – С. 25–26.
- Євшан М. Леся Українка // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. – Київ, – 1998.
- Зборовська Н. Моя Леся Українка: есей. – К., 2002.
- Камінчук О. Духовно-естетична концепція неоромантизму в поезії Лесі Українки // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 3. – С. 111–120.
- Кудрявцев М. Драма ідей в українській новітній літературі ХХ ст. – Кам'янець-Подільський, 1997.
- Кудрявцев М. Драма Лесі Українки «Бояриня» – твір про національну історію України // Укр. мова та літ. – 2001. – Ч. 6. – С. 12–13.
- Маланюк С. До роковин Лесі Українки // Дивослово. – 1994. – № 8. – С. 3–5.
- Мороз Л. Про символізм в українській драматургії // Сучасність. – 1993. – № 4.
- Науменко Н. Вільний вірш у творчості Лесі Українки // Дивослово. – 2004. – № 4. – С. 6–8.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – Київ, 1997.

- Рибалко К. Драматична доля драматичної поеми Лесі Українки «Бояриня» // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 2. – С. 76–81.
- Скиба С. Національний образ світу і художні часово-просторові візії Лесі Українки // Визвольний шлях. – 2008. – Книга 8. – С. 48–51.
- Хороб С. Неоромантизм Лесі Українки в контексті західноєвропейської модерної драми // Зарубіжна літ. в навчальних закладах. – 2001. – № 6. – С. 26–31.

В. Стефаник

- Гнідан О. Василь Стефаник: життя і творчість. – Київ, 1991.
- Гоян Я. Дорога (Життєва і творча доля Василя Стефаника) // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2000. – № 2–4.
- Ляхова К. Національні й загальнолюдські ідеали в новелі В. Стефаника «Марія» // Укр. мова і літ. в школі. – 1993. – № 11. – С. 3–6.
- Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника // Сучасність. – 1989.
- Шумило Н. Літературний феномен В. Стефаника: національний варіант експресіонізму // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 3. – С. 34–42.
- Яременко В. Любив свою дорогу // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – В 4-х томах. – Т. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 184–196.
- Яцків Н. Художньо-психологічний образ землі та селянина в інтерпретації Еміля Золя і Василя Стефаника // Всесвіт. – 1999. – № 9/10.

С.Васильченко

- Гончар О. Учитель з Ічні // Гончар О. Письменницькі роздуми. – Київ, 1990.
- Краснова Л. Напівзабутий драматург // Слово і Час. – 1999. – № 1.
- Логвин Г. Про деякі особливості стилю «українського Чехова» – С.Васильченка // Укр. мова і літ. в школі. – 2000. – № 1.
- Шевчук В. Теплий талант С.Васильченка // Шевчук В. Дорога в тисячу років. – Київ, 1990.
- Шумило Н. Проза Степана Васильченка. – Київ, 1986.
- Шумило Н. Малознаний Степан Васильченко // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 4.

Богдан Лепкий

- Білик-Лиса Н. Богдан Лепкий у духовному відродженні українського народу. – Тернопіль, 1994.
- Горак Р. Трагедія Богдана Лепкого // Дзвін. – 1990. – № 10.
- Льницький М. «Найпопулярніша постать на галицькому ґрунті» // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – В 4-х томах. – Т. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 241–250.
- Костецька О. Жанрова система прози Богдана Лепкого в рецепції літературної критики 30-40-х років ХХ століття. – Тернопіль, 2004.
- Сивіцький М. Богдан Лепкий: життя і творчість. – Київ, 1993.

Олександр Олесь

- Генік-Березовська З. Невідоме лібрето О.Олеся // Слово і Час. – 2000. – № 1.
- Грушевський М. Поезія Олеся // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – В 4-х томах. – Т. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 257–265.
- Дем'янівська Л. Символізм як один із напрямів української літератури (драми Олександра Олеся) // Українська мова й літ. в школі. – 1992. – № 9/10.
- Жулинський М. Олександр Олесь // Жулинський М. Из забуття – в безсмертя. – Київ, 1990.
- Неврлий М. Олександр Олесь: Життя і творчість. – Київ, 1994.
- Петров В. Проблема Олеся // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – В 4-х томах. – Т. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 275–286.
- Филипович П. Олесь // Филипович П. Літературно-критичні статті. – Київ, 1991.
- Чернова І. Міфологема долі в художньому світі О.Олеся // Слово і час. – 1998. – № 12.
- Яременко В. Трагічний оптимізм: Літературний портрет Олександра Олеся. – Київ, 2003.

В.Винниченко

- Гнідан О., Дем'янівська Л. Володимир Винниченко: Життя, діяльність, творчість. – Київ, 1996.
- Грищенко В. Хто кого боїться? Зображення інстинкту натовпу в оповіданнях В.Винниченка // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 1.
- Дзевєрін І. Про В.Винниченка та його ранню прозу // Винниченко В. Краса і сила. – Київ, 1989.

- Костюк Г. Світ Винниченкових образів та ідей Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – В 4-х томах. – Т. 1. – Київ: Рось, 1994. – С. 384–402.
- Лохіна Є. Пошуки морального абсолюту в ранніх драмах В.Винниченка // Слово і Час. – 2001. – № 10.
- Михида С. Слідами його експериментів: змістові домінанти та тематика конфлікту в драматургії Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2002.
- Панченко В. Будинок з химерами: творчість Володимира Винниченка 1900-1920 р. у європейському літературному контексті. – Кіровоград, 1998.
- Федченко П. Останній роман В.Винниченка (про «Слово за тобою, Сталіне!») // Вітчизна. – 1989. – № 4, 6.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Засоби діагностики успішності навчання – реферат, письмові роботи (тестові завдання закритої і відкритої форми, модульні контрольні роботи).

ТКАЧЕНКО ВІКТОРІЯ ІВАНІВНА

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ СТУДЕНТІВ
II КУРСУ (ГАЛУЗЬ ЗНАТЬ 06 ЖУРНАЛІСТИКА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 061 ЖУРНАЛІСТИКА)

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

21000, м. Вінниця, вул. Острозького, 32
Видавничий центр ВДПУ